

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Hana Schubertová

Vybrané aspekty ochrany osobních údajů v systému zdravotnictví
v souvislosti s opatřeními proti šíření nemoci Covid-19

Diplomová práce

Olomouc 2023

Prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vybrané aspekty ochrany osobních údajů v systému zdravotnictví v souvislosti s opatřeními proti šíření nemoci Covid-19“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 118 505 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 2. 1. 2023

Hana Schubertová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své diplomové práce Mgr. Petře Melotíkové, Ph.D. za vstřícný přístup, připomínky a cenné rady, které mi poskytla v průběhu psaní mé práce.

Obsah

Úvod	10
1. Právní zakotvení ochrany osobních údajů	12
1.1. Osobní údaj v kontextu GDPR	14
1.2. Zásady zpracování osobních údajů dle GDPR	20
1.3. Poskytování informací o stavu pacienta	23
2. Legislativní rámec zaváděných opatření	25
2.1. Nouzový stav	27
2.2. Krizová opatření	29
2.3. Mimořádná opatření	31
2.4. Stav pandemické pohotovosti	32
3. Zaváděná opatření v souvislosti se šířením onemocnění Covid-19	34
3.1. Trasování	36
3.2. Vzpomínková mapa	38
3.3. eRouška	41
3.4. Prokazování bezinfekčnosti	47
3.5. Covid pas aneb Digitální zelený pas	49
Závěr	55
Seznam použitých zdrojů	58

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
Doporučení Rady	Doporučení Rady č. 2020/1475 ze dne 13. 10. 2020, o koordinovaném přístupu k omezení volného pohybu v reakci na pandemii Covid-19
Doporučení Rady II	Doporučení Rady č. 2021/119 ze dne 1. 2. 2021, kterým se mění doporučení Rady EU 2020/1475 o koordinovaném přístupu k omezení volného pohybu v reakci na pandemii Covid-19
EDPB	Evropský sbor pro ochranu osobních údajů
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
e-Privacy směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. 7. 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací
GDPR	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
Listina	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Listina základních práv EU	Listina základních práv Evropské unie 2007/C 303/01
Nařízení o Covid pasu	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/953 ze dne 14. 6. 2021 o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, o testu a o zotavení v souvislosti

s onemocněním Covid-19 (digitální certifikát EU Covid) za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19

Nařízení o Covid pasu pro cizince	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/954 ze dne 14. 6. 2021 o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, o testu a o zotavení v souvislosti s onemocněním Covid-19 (digitální certifikát EU Covid) ve vztahu ke státním příslušníkům třetích zemí s oprávněným pobytem nebo bydlištěm na území členských států během pandemie Covid-19
Návrh Covid pas	Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, testování a uzdravení za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19 (digitální zelený certifikát) ze dne 17. 3. 2021
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Pobytová směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS
Poskytovatel	Fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle § 2 ZdravSl
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie (ve znění Lisabonské smlouvy)

ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů České republiky
ÚS	Ústavní soud
Vláda	Vrcholný orgán výkonné moci v České republice – vláda České republiky
Vyhláška o zdravotnické dokumentaci	Vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů
ZdravSl	Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů
ZOOU	Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ZZOU	Zákon č. 110/2019 Sb., zákon o zpracování osobních údajů

Seznam použitých pojmů

- Antigenní test (případně RAT test) – test, který odhalí nemoc na vrcholu infekce, kdy je v těle přítomna nejvyšší koncentrace virové bílkoviny.¹ Prováděn byl spíše za účelem preventivního testování a zjištění přítomnosti viru SARS-CoV-2, která byla následně potvrzována PCR testem.
- Bezinfekčnost – takto se označovala osoba, která byla z důvodu očkování, provedení testu či prodělání onemocnění Covid-19 považována za zdravou, tedy předpokládalo se, že nemůže šířit virus SARS-CoV-19.
- Covid-19 – onemocnění Covid-19 je způsobováno virem SARS-CoV-19. Průběh tohoto onemocnění je podobný chřipce, kdy se jako nejčastější příznaky objevovaly horečka či zvýšená teplota, únava a suchý kašel.² U některých osob byla hlavním příznakem ztráta chuti a čichu. Inkubační doba mohla být dva až čtrnáct dnů, přičemž záleželo na konkrétní mutaci tohoto viru.³
- Covid pas – digitální doklad, který je kompatibilní v rámci celé Evropské unie a prokazuje, že osoba byla očkována proti onemocnění Covid-19, byla negativně testována na přítomnost viru SARS-CoV-2 nebo prodělala onemocnění Covid-19.⁴
- Izolace – pokud je při testování prokázána přítomnost viru SARS-CoV-2 v těle dané osoby, je jí nařízena izolace za účelem zastavení šíření této nemoci. Délka izolace se měnila a trvala nejméně sedm dní.⁵
- Karanténa – karanténou se rozumí oddělení zdravé fyzické osoby, která byla v kontaktu s nakaženým onemocněním Covid-19 či s osobou s nařízenou karanténou, tak aby se zabránilo přenosu viru SARS-CoV-2 na další osoby.⁶

¹ Antigenní testy (Rychlý antigenní test – RAT). *Covid portál* [online]. 18. 10. 2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/testovani/antigenni-testy-rychly-antigenni-test-rat>

² Leták Covid-19 vs. chřipka. *Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně* [online]. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.khsbrno.cz/dokumenty/letak_covid_vs_chripka.pdf

³ Mutace koronaviru. *Covid portál* [online]. 19. 2. 2022 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-covid-19/mutace-koronaviru>

⁴ Digitální certifikát EU Covid. *Evropská komise* [online]. 2020–2022 [cit. 13. 11. 2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_cs

⁵ Izolace. *Covid portál* [online]. 21. 2. 2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-obecne-opatrenich/izolace>

⁶ Karanténa. *Covid portál* [online]. 7. 10. 2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-covid-19/karantena>

- Nakažená osoba – osoba, u které bylo provedením antigenního nebo PCR testu prokázáno onemocnění Covid-19 a byla jí nařízena izolace.
- Opatření proti šíření onemocnění Covid-19 – jedná se o nadřazený pojem používaný pro označení takových omezení a zákazů, jejichž přijímání bylo odůvodňováno snahou o zamezení šíření viru SARS-CoV-19 způsobujícího onemocnění Covid-19.
- Pandemie – výskyt infekčního onemocnění bez prostorového omezení, k němuž dochází v situaci, kdy se infekční onemocnění rozšíří do okolních států i kontinentů.⁷ V této práci používám pojem pandemie namísto epidemie, neboť k výskytu onemocnění Covid-19 v České republice došlo až ve chvíli, kdy se první případy už šířily ve státech Evropské unie i ve světě.
- Pozitivně testovaná osoba – toto označení je používáno ve stejném významu jako pojem „nakažená osoba“. Takové osobě bylo provedením antigenního nebo PCR testu prokázáno přítomnost viru SARS-CoV-19 a byla jí nařízena izolace.
- Rizikový kontakt – kontakt s určitou osobou, u níž byla testem potvrzena nákaza virem SARS-CoV-19, mohlo dojít k přenosu viru způsobujícího onemocnění Covid-19. V některých případech byla za rizikový kontakt považována i osoba, která ještě nebyla testována, ale po kontaktu s ní bylo pravděpodobné, že došlo k přenosu viru SARS-CoV-19.⁸
- Správce – správcem se dle čl. 4 odst. 7 GDPR rozumí subjekt, který „*sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů*“. Při zpracování údajů o zdravotním stavu osob v době šíření onemocnění Covid-19 plnili roli správců poskytovatelé zdravotní péče, orgány veřejné správy a v určitých případech i soukromé osoby (zaměstnavatelé, organizátoři kulturních událostí).

⁷ Co je to pandemie? *Pandemie.cz* [online]. 2016–2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.pandemie.cz/co-je-to-pandemie>

⁸ Trasování kontaktů v kontextu nákazy onemocněním Covid-19. Prozatímní pokyny. *OSN, organizace WHO* [online]. 1. 2. 2021 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/03Trasovani-kontaktu-v-kontextu-COVID-19.pdf>

Úvod

První zprávy o viru SARS-CoV-19, který způsobuje onemocnění Covid-19, se objevily ke konci roku 2019. Tato respirační nemoc se šířila rapidně, neboť příznaky u nakažených osob se projevily až po několika dnech od nakažení. Situace byla natolik vážná, že Světová zdravotnická organizace vyhlásila stav pandemie. Ve členských státech Evropské unie došlo k masivnímu výskytu potvrzených případů onemocnění Covid-19 počátkem roku 2020. V České republice byl první pacient s tímto onemocněním potvrzen dne 1. 3. 2020.

Začátkem roku 2020 byla v České republice přijímána celoplošná opatření, která výrazným způsobem omezovala svobodu pohybu pro všechny osoby na území České republiky. Opatření byla měněna na základě počtu potvrzených případů osob s nemocí Covid-19, hospitalizovaných osob s nemocí Covid-19 a dalších kritérií. V průběhu letního období roku 2020 došlo v České republice díky trasování a testování k uklidnění situace, která se však následně opět zhoršila. Opatření proti šíření onemocnění Covid-19 byla přijímána i během následujícího roku 2021, kdy se proti onemocnění Covid-19 začalo očkovat. Počty potvrzených případů nakažených nemocí Covid-19 byly v roce 2022 zanedbatelné, proto již nebyla přijímána celoplošná opatření, a tudíž se tímto rokem v práci nezabývám.

V České republice bylo během roku 2020 a 2021 přijato mnoho opatření pro zastavení pandemie viru SARS-CoV-19. Cílem této práce je věnovat se konkrétně těm opatřením, která vyžadovala předávání osobních údajů a údajů o zdravotním stavu osob orgánům ochrany veřejného zdraví a dalším subjektům. Z hlediska zacílení rozdělují tato přijatá opatření na nástroje pro trasování a na prostředky umožňující prokázat bezinfekčnost v systému O-N-T. S pomocí trasovacích nástrojů byly osoby nakažené nemocí Covid-19 izolovány a zároveň do karantény byly posílaly ty osoby, které byly vystaveny rizikovému kontaktu s nakaženou osobou. Jak docházelo k získávání více poznatků o viru SARS-CoV-19 a onemocnění Covid-19, které způsobuje tento virus, bylo zjištěno, že existují asymptomatické nakažené osoby. S přihlédnutím k této vědomosti a také ke snaze eliminovat dopady přijímaných opatření na zdravé osoby byla zavedena povinnost prokazovat bezinfekčnost.

V této diplomové práci se budu zabývat trasovacími nástroji chytré karantény, kam patří vzpomínková mapa a aplikace eRouška. V souvislosti s prokazováním bezinfekčnosti se budu věnovat hlavně vystavování Covid pasu – tedy certifikátu vydávaného za účelem prokazování bezinfekčnosti v rámci Evropské unie. Krátce se zmíním o testování a očkování proti viru SARS-CoV-19. Mým cílem je popsat jednotlivá opatření tak, že je nejdříve obecně představím, uvedu, kterým orgánem státní správy byla zavedena a jak fungovala. Následně se

zaměřím na problematiku právního zakotvení jednotlivých opatření. Předpokládám, že se nebude jednat o zákony, ale o podzákoné předpisy, které budou konkretizovat zákonná práva a povinnosti. Pokusím se zjistit, zda byla opatření napadána soudními žalobami a zda byla případně zrušena soudními rozhodnutími.

Ohledně ochrany osobních údajů budu zkoumat, jaké údaje byly zpracovávány. Předpokládám, že jimi budou identifikační údaje fyzických osob a údaje o zdravotním stavu. Mým cílem bude určit, kdo tyto osobní údaje spravoval. Mám za to, že úlohu správce zastávalo Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Může se však stát, že tuto roli plnily i jiné subjekty. Chci také zjistit, zda byla při vydávání opatření stanovena doba zpracování osobních údajů. Závěrem prověřím, zda opatření splňovala zásady dle čl. 5 GDPR.

Výzkumná otázka, kterou chci ve své práci potvrdit či vyvrátit, je následující: *Byla přijímaná opatření v souladu s ochranou osobních údajů?* Budu zkoumat, zda docházelo k předávání osobních údajů mezi orgány ochrany veřejného zdraví či jinými subjekty v anonymizované formě. Současně určím, na základě jakých právních předpisů docházelo k přijetí opatření. Při posuzování souladu opatření s GDPR budu zjišťovat, jaké právní tituly byly základem pro zpracování osobních údajů. Druhou výzkumnou otázkou jsem si definovala takto: *Bylo předávání osobních údajů v rámci systému Covid pasů rizikové?* Chtěla bych se zabývat tím, jak bylo upraveno vydávání Covid pasů a jak se kontrolovala jejich platnost.

Stanovila jsem si následující strukturu práce. V první kapitole se budu věnovat úpravě GDPR a tomu, jak lze tyto pojmy aplikovat v době šíření nemoci Covid-19. Důvodem, proč se zajímám o zásady plynoucí z GDPR, je skutečnost, že s jevem, jakým byla pandemie Covid-19, se dle mého názoru při přijímání právních předpisů nepočítalo, tedy je nutné odkazovat na obecné zásady. V druhé kapitole chci zjišťovat legislativní rámec přijímaných opatření na území České republiky. Domnívám se, že dokud nebyl přijat pandemický zákon, chyběl v České republice zákonný rámec, který by zohlednil šíření nemoci v tak rozsáhlém měřítku. Ve třetí kapitole se zaměřím na konkrétní „nástroje“ proti šíření onemocnění Covid-19, které rozdělím do dvou kategorií. Dle mého názoru byla opatření přijímána proto, aby mohlo dojít k trasování nakažených osob a osob s rizikovým kontaktem. Druhá zmíněná kategorie zahrnuje opatření zamezující volný pohyb osobám, které mohly být rizikovým kontaktem. K prokazování opaku bylo nutné doložit potvrzení o bezinfekčnosti – negativní test, doklad o dokončeném očkování nebo o prodělání nemoci.

Východiskem pro mé závěry uvedené v této práci budou zejména veřejně dostupné údaje – publikované právní předpisy, zveřejněné informace o jednotlivých opatřeních a články odborníků. V práci jsem použila soudní rozhodnutí a právní úpravu účinnou ke dni 2. 2. 2022.

1. Právní zakotvení ochrany osobních údajů

Ochrana osobních údajů je zaručena Listinou základních práv Evropské unie, a to v čl. 8 odst. 1: „*Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se ho týkají.*“ Stejná formulace je obsažena i ve Smlouvě o fungování Evropské unie v čl. 16 odst. 1. Základní právní rámec ochrany osobních údajů je na evropské úrovni stanoven nařízením označovaným jako General Data Protection Regulation (dále „GDPR“), které zajišťuje rovnocennou ochranu osobních údajů v rámci všech členských států EU. Cílem GDPR je „*přizpůsobení právního rámce ochrany osobních údajů dnešní době, dosažení větší jednoty právního rámce ve všech zemích, na které dopadá, posílení práv subjektu údajů a v neposlední řadě je snahou dosáhnout sjednoceného výkladu GDPR a dozoru jednotlivými dozorovými úřady*“⁹. GDPR stanovuje pravidla toho, jak se má s osobními údaji zacházet, a současně odstraňuje překážky pro volný přenos osobních údajů v rámci EU. Shromažďování osobních údajů poskytovateli elektronických komunikací upravuje e-Privacy směrnice¹⁰.

V českém právním řádu je ochrana osobních údajů zakotvena na ústavní úrovni, kdy je považována za součást ochrany soukromí¹¹ obsažené v čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 2 a 3 a čl. 13 Listiny základních práv a svobod (dále „LZPS“). V LZPS je zaručena ochrana osobních údajů, a to v čl. 10 odst. 3: „*Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě*“. Součástí ochrany listovního tajemství a tajemství listin a záznamů je dle čl. 13 LZPS i „*jiný způsob*“, z čehož lze odvodit, že osobní údaje musí být chráněny i při zpracování pomocí nástrojů, které nejsou přímo označeny v legislativě, neboť byly vyvinuty až po jejím přijetí. Tím se například v kontextu této práce rozumí ochrana zdravotní dokumentace vedené elektronicky v digitální podobě. Ústavní soud v nálezu ze dne 18. 11. 2008, sp. zn. Pl. I ÚS 1835/07, konstatoval, že existuje právo na informační sebeurčení, kdy má jednotlivec právo podle svého uvážení rozhodnout „*zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům. Jde o aspekt práva*

⁹ Orientace v GDPR: Co je GDPR. *mvcz.cz* [online]. [cit. 22. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcz.cz/gdpr/clanek/co-je-gdpr.aspx>

¹⁰ Ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. 11. 2009, kterou se mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací, směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací a nařízení (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele.

¹¹ MATES, P. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 2. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 36–37.

na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, výslovně garantovaný čl. 10 odst. 3 Listiny (LZPS)“.

Před přijetím GDPR v ČR konkrétně upravoval práva a povinnosti týkající se ochrany osobních údajů zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále „ZOOU“). Tento zákon obsahoval definice základních pojmů s ohledem na úpravu obsaženou ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, na kterou navázalo GDPR. V návaznosti na ZOOU byl zřízen Úřad pro ochranu osobních údajů se sídlem v Praze dle ust. § 2 odst. 1 ZOOU, který na základě hlavy VII ZOOU projednával přestupky dle tohoto zákona. ZOOU musel být novelizován v souvislosti s účinností GDPR od 25. 5. 2018. Následně byl dne 24. 4. 2019 zrušen zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (dále „ZZOU“), neboť některé konkrétní záležitosti bylo dle GDPR nutno upravit vnitrostátním předpisem.

V oblasti zdravotnictví je ochrana osobních údajů při poskytování zdravotních služeb regulována i soukromoprávními předpisy. Na poskytování zdravotních služeb se vztahuje zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dále „ZdravSl“), který stanovuje povinnost mlčenlivosti a způsob vedení zdravotnické dokumentace. ZdravSl má postavení *lex specialis* vůči úpravě smlouvy o péči a zdraví dle § 2363 an. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále „NOZ“). K tomuto závěru lze dojít na základě znění důvodové zprávy k NOZ, ve které se k § 91 až § 103 NOZ stanovuje, že: *„Respektuje se, že otázky z tohoto okruhu upravují nebo mohou upravit zvláštní zákony (např. zákon o zdravotních službách), které mají před zde navrženou obecnou úpravou přednost.“* Ochrana soukromí a osobních údajů je ve ZdravSl stanovena v části šesté, kde se upravuje vedení zdravotnické dokumentace a Národního zdravotnického informačního systému (dále „NZIS“). Pro tuto práci je podstatné, že do NZIS jsou předávány informace z Informačního systému infekčních nemocí (dále „ISIN“) dle § 72 odst. 1 písm. f) ZdravSl. ISIN¹² sloužil jako páteří systém informačních systémů chytré karantény, neboť se do něj zaznamenávaly elektronické žádanky, vakcinační modely či příjezdové formuláře.¹³

¹² Zákonným rámcem je ZOVZ, vyhláška č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce a vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče.

¹³ BLAHA, M. Informační systém infekčních nemocí (ISIN) a jeho komponenty. *issn.cz* [online]. 2021 [cit. 20. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.issn.cz/archiv/2021/download/prezentace/uzis_blaha.pdf

Při poskytování zdravotních služeb je podle NOZ nutné dodržovat jak obecná ustanovení dle § 86 NOZ, tak § 2650 NOZ. Dle § 86 NOZ je možné zasáhnout do soukromí osob jen na základě jejich souhlasu, pokud pro zásah není dán zákonný důvod. Toto je dále specifikováno v § 2650 NOZ, kde „*bez souhlasu ošetřovaného může poskytovatel sdělit údaje o něm v anonymizované podobě k účelům vědeckého nebo statistického šetření týkajícího se zdravotního stavu obyvatelstva a jeho skupin, lze-li rozumně předpokládat, že souhlas nelze opatřit vůbec nebo včas a provádí-li se šetření s takovým zabezpečením, že nehrozí neúměrný zásah do soukromí ošetřovaného, nebo oznámí-li poskytovatel údaje tak, aby vyloučil následné zjištění, kterého určitého člověka se týkají.*“

1.1. Osobní údaj v kontextu GDPR

V této kapitole se budu věnovat definování základních pojmů obsažených v GDPR a následně přebíraných do vnitrostátních předpisů ČR. Zabývat se zde budu pojmy, které se dotýkají oblasti veřejné správy a zdravotnictví. Kde je to možné, uvádím praktické příklady toho, co uvedené definice znamenají v kontextu pandemie onemocnění Covid-19.

Pojem *osobní údaj* je definován přímo v čl. 4 odst. 1 GDPR. Rozumí se jím všechny údaje o fyzické osobě, s jejichž pomocí může být tato osoba identifikována. Definicí přebírá ZZOU a dříve byla obsažena v § 4 písm. a) ZOOU. Ani ve ZdravSl není *osobní údaj* vymezen. Přikláním se k využití tří podmínek dle GDPR pro určení, zda se jedná o osobní údaj konkrétní osoby:

1. *musí se jednat o údaj, tedy o informaci;*
2. *tento údaj se musí týkat fyzické osoby či jí musí být přiřaditelný;*
3. *tato fyzická osoba musí být identifikována či musí být identifikovatelná.*¹⁴

Prvně musí být informace natolik určitá, aby byla tzv. identifikátorem.¹⁵ Například jméno, identifikační číslo, lokační údaj, síťový identifikátor nebo jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity jsou považovány za identifikátor. Zmíněný výčet je však pouze demonstrativní. Dle mého názoru může být identifikátorem i údaj, který by za něj dříve nebyl považován. Tím myslím například e-mailovou adresu, s jejíž pomocí lze na sociálních sítích vyhledat účty osob či třeba

¹⁴ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 104.

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES. Úř. věst. L 119, 4. 5. 2016, s. 1–88.

určit pracoviště osoby. To platí také pro obrazový záznam lidské podoby, včetně náhodného výběru osob na veřejnosti, zejména kvůli široké dostupnosti vysoce kvalitních fotoaparátů v mobilních telefonech a veřejně přístupným funkcím na vyhledávání fotografií.

Synonymem přiřaditelnosti je identifikovatelnost. Výklad pojmu *identifikovatelnost* není obsažen přímo ve člancích GDPR, ale v bodě 26 recitálu GDPR, kde je uvedeno, že „*by se mělo přihlídnout ke všem prostředkům, jako je například výběr vyčleněním, o nichž lze rozumně předpokládat, že je správce nebo jiná osoba použije pro přímou či nepřímou identifikaci dané fyzické osoby*” a současně „*by měly být vzaty v úvahu všechny objektivní faktory, jako jsou náklady a čas, které si identifikace vyžádá, s přihlédnutím k technologii dostupné v době zpracování i k technologickému rozvoji*”. Identifikovatelnost „*může nastat různými způsoby, ne vždy pouze podle jména, příjmení, adresy a data narození, ale i například kódem, který je třeba zaměstnanci přidělen, či IP adresou*“¹⁶.

Třetí podmínka závisí na aplikaci prostředků či metod, díky čemuž je přiřaditelný identifikátor spojen s konkrétní (živou) fyzickou osobou. Ochrana osobních údajů se nevztahuje na zesnulé osoby dle recitálu 27 GDPR. Z judikatury Nejvyššího správního soudu¹⁷ plyne, že pojem *osobní údaj* je používán za situace, kdy lze s jeho pomocí přímo či nepřímo zjistit identitu (fyzické osoby) a ke zjištění identity není potřeba vynaložit nepřiměřené množství času, úsilí nebo materiálních prostředků.

Pokud nedojde ke splnění všech tří podmínek, pak tyto osobní údaje nemusí spadat pod regulaci GDPR. „*Dvěma v GDPR výslovně jmenovanými prostředky zajištění zabezpečení a ochrany osobních údajů jsou tzv. pseudonymizace a dále šifrování osobních údajů. Údaje považujeme za anonymizované v případě, kdy je ze souboru shromažďujícího osobní údaje odstraněno vše, co by subjekt údajů identifikovalo.*”¹⁸ Členské státy si však mohou upravit regulaci přísněji. V ČR je ochrana údajů zemřelé osoby stanovena § 82 NOZ.

Cílem ochrany osobních údajů je zabránit jejich zneužití, „*keré by mohlo vyústit až k porušení možnosti rozhodování (a tedy autonomie) člověka*”.¹⁹ Podle povahy a důležitosti

¹⁶ Základní příručka k ochraně údajů. *uouu.cz* [online]. [cit. 23. 6. 2022]. Dostupné na: <https://www.uouu.cz/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju/ds-4744/p1=4744>

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2004, sp. zn. 2 As 6/2004.

¹⁸ MELOTÍKOVÁ, P. *Osobní údaje v kontextu GDPR*. 1. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 55.

¹⁹ MÍŠEK, Jakub. *Moderní regulatorní metody ochrany osobních údajů*. 1. elektronické vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2020, 279 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia. ISBN 978-80-210-9737-7 [online]. Dostupné: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/misek-regulatorni_metody.pdf

osobních údajů může jejich zveřejněním dojít ke zvlášť závažnému porušení soukromí tohoto subjektu údajů. Osobní údaje tedy rozdělujeme do tří kategorií:

1. *běžné (nekvalifikované) osobní údaje,*
2. *zvláštní kategorie osobních údajů ve smyslu čl. 9 GDPR,*
3. *osobní údaje týkající se rozsudků v trestních věcech, dále trestných činů či souvisejících bezpečnostních opatření podle čl. 10 GDPR.²⁰*

V této práci se budu nejčastěji zabývat osobními údaji, které dle bodu 53 preambule GDPR náležejí do zvláštní kategorie osobních údajů a „*zasluhují vyšší stupeň ochrany*“. Tuto kategorii lze dle čl. 9 GDPR rozdělit na dvě podkategorie. „*První skupinou jsou údaje, které vypovídají o určitých vlastnostech, a druhou jsou samotné údaje, jejichž zpracování je zapovězeno.*“²¹ Do první podkategorie spadají údaje, které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech a filozofickém přesvědčení, o náboženském vyznání a členství v odborech.²² Do druhé podkategorie řadíme genetické a biometrické údaje, údaje o zdravotním stavu, o sexuálním životě a sexuální orientaci.²³ V kontextu pandemie onemocnění Covid-19 se tímto údajem rozumí záznamy o očkování²⁴ nebo potvrzení o prodělání nemoci Covid-19.

Při zavádění opatření pro zastavení šíření onemocnění Covid-19 se počítalo s tím, že budou zpracovávány „*osobní údaje týkající se tělesného nebo duševního zdraví fyzické osoby, včetně údajů o poskytnutí zdravotních služeb, které vypovídají o jejím zdravotním stavu*“ dle čl. 4 odst. 15 GDPR. Uvedená definice je velmi široká a zároveň zde vyvstává otázka, jak si v praxi vykládat její druhou část: „*včetně údajů o poskytnutí zdravotních služeb, které vypovídají o jejím zdravotním stavu*“. Existence dovětky limituje rozsah tohoto ustanovení a zabraňuje tak vzniku přílišných povinností pro subjekty poskytující zdravotní služby, které však nevedou ke zpracování osobních údajů o zdravotním stavu osoby. Definici zdravotních služeb v GDPR nenalezneme a záleží tedy na právní úpravě jednotlivých členských

²⁰ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 104.

²¹ OTEVŘEL, R. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 378.

²² Tamtéž, s. 379–382.

²³ Tamtéž, s. 383.

²⁴ Bod 34 – Společné stanovisko Evropského sboru pro ochranu osobních údajů a evropského inspektora ochrany údajů č. 4/2021 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady v rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, testování a uzdravení za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19 (digitální zelený certifikát). *edpb.europa.eu* [online]. 31.3.2021 [cit. 4.11.2022]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpb-edps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-042021-proposal_cs

států. Dle české právní úpravy se zdravotní službou rozumí několik činností, které poskytuje nejčastěji zdravotnický či jinak odborný pracovník. Detailněji to specifikuje § 2 ZdravSl. V souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 bylo zdravotními službami prováděno testování na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2, které zdravotní služby provádějí za účelem odhalení nemoci dle § 2 odst. 4 písm. a) bodu 1 ZdravSl, a také byla podávána očkovací látka proti Covid-19, kdy šlo o činnost zaměřenou na předcházení nemoci dle § 2 odst. 4 písm. a) bodu 1 ZdravSl. Podle Melotíkové lze osobní údaje, s nimiž poskytovatelé nakládají, rozdělit do tří kategorií:

- *údaje o pacientech, kdy základní zdroj těchto dat představuje zdravotnická dokumentace;*
- *údaje o zaměstnancích, kdy základní zdroj dat představují osobní spisy;*
- *údaje o dodavatelích.*²⁵

V rámci GDPR jsou definovány pojmy jako *správce osobních údajů* a *zpracovatel osobních údajů*. Správcem se dle čl. 4 odst. 7 GDPR rozumí subjekt, který „*sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů*“. Správce při své činnosti obdrží osobní údaje a je jeho povinností zajistit, aby byly plněny všechny podmínky pro ochranu osobních údajů. Ve zdravotnictví vystupuje v pozici správce nejčastěji poskytovatel zdravotních služeb nebo orgán ochrany veřejného zdraví. V případech, kdy byla zavedena opatření proti šíření onemocnění Covid-19, ale nebylo možné obdobně obecně stanovit, kdo je správcem. Pro názornost uvádím problematiku určení správce při povinném testování zaměstnanců.²⁶ V případech, kdy testování prováděl přímo zaměstnavatel, byl také správcem osobních údajů. Pokud bylo testování prováděno poskytovatelem zdravotních služeb, byl správcem údajů nejen tento poskytovatel, ale také zaměstnavatel.²⁷ Zpracovatelem je pak subjekt, který „*zpracovává osobní údaje pro správce*“, přičemž jedná v míře mu vymezené dle pokynů správce. Správce i zpracovatel jsou povinni při zpracování osobních údajů dodržovat svá práva a povinnosti k zajištění dostatečné ochrany osobních údajů.

²⁵ MELOTÍKOVÁ, P. *Osobní údaje v kontextu GDPR*. 1. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 116.

²⁶ Na základě mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví (MZDR 47828/2020-16/MIN/KAN, MZDR 9364/2021-1/MIN/KAN, MZDR 47828/ 2020-22/MIN/KAN, MZDR 47828/2020-25/MIN/KAN, MZDR 47828/2020-26/MIN/KAN)

²⁷ K povinnému testování zaměstnanců – rozšířené vyjádření. *uouu.cz* [online]. 26. 3. 2021 [cit. 2. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/k-povinnemu-testovani-zamestnancu-rozsirene-vyjadreni/d-48835>

Činnost, při níž správce i zpracovatel nakládají s osobními údaji, se souhrnně označuje jako *zpracování*. Z čl. 4 odst. 2 GDPR vyplývá, že zpracováním je „*jakákoliv operace nebo soubor operací s osobními údaji nebo soubory osobních údajů, které jsou prováděny pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení*“. V dřívější úpravě v § 4 písm. e) ZOOU byly vymezeny jednotlivé činnosti podobně. Oproti tomu ZZOU upravuje jen specifické oblasti, jako je zpracování za účelem vědeckého nebo historického výzkumu, pro statistické, novinářské a akademické účely nebo pro účely uměleckého či literárního projevu a pro účely trestního stíhání.

Uvedené možnosti zpracování jsou pro oblast zvláštní kategorie údajů zakázány čl. 9 odst. 1 GDPR. Zpracování osobních údajů ve zdravotnictví ale spadá pod výjimky čl. 9 odst. 2 písm. h) až j) GDPR. K tomuto zákazu se vyjadřuje bod 52 recitálu GDPR, který konkretizuje podmínky uplatnění výjimky pro zdravotnictví a doplňuje podmínku záruky ochrany těchto osobních údajů. Oblast zpracovávání osobních údajů upravuje v menší míře ZdravSl v části šesté, kde je vymezen pojem *zdravotnická dokumentace*, která je dle § 53 odst. 1 ZdravSl „*souborem informací podle odstavce 2 vztahujících se k pacientovi, o němž je vedena*“. Dříve byla zdravotnická dokumentace vedena hlavně v písemné formě, ale v současnosti je umožněno vedení v písemné i digitální formě s využitím informačních technologií dle § 54 odst. 1 ZdravSl. Vedení zdravotnické dokumentace v digitální formě však pro správce představuje další povinnosti, zvláště v oblasti zabezpečení přenosu těchto dat.

Za uchovávání a skartaci zdravotnické dokumentace odpovídá správce, který musí zajistit, aby byla chráněna před poškozením, zničením nebo ztrátou a aby do ní nahlížely pouze oprávněné osoby. Vzhledem k tomu, že zdravotní stav pacienta se vyvíjí, bude poskytovatel některé osobní údaje v dokumentaci modifikovat. Při vedení zdravotnické dokumentace konkrétního pacienta shromažďuje správce také informace o zdravotním stavu osob blízkých pacientovi, a to při zjišťování zdravotní anamnézy.²⁸

Pod pojem zpracování podřadit i činnosti, které od správce a zpracovatele nevyžadují aktivní kroky spojené s používáním či vyhledáváním osobních údajů, ale postačuje, že osobní údaje zaznamenají a následně uloží na místě jim dostupném. Výše uvedené úkony se dříve

²⁸ TĚŠINOVÁ, J., DOLEŽAL T. a R. POLICAR. *Medicínské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 128, s. 154.

prováděly výhradně lidskou činností, nyní se ale využívá i částečně či zcela zautomatizovaných postupů. Činnost správce či zpracovatele lze označit za zpracování i v případě, kdy je s osobními údaji nakládáno jednorázově, není tedy nutná soustavná nebo opakující se činnost.²⁹

Správce může zpracovávat osobní údaje jenom v případě, kdy je k tomu oprávněn na základě právních titulů. Pro „běžné“ osobní údaje stačí právní tituly specifikované v čl. 6 odst. 1 GDPR v bodech a) až f). V době pandemie byly těmito právními tituly souhlas dle bodu a), zákonné povinnosti dle bodu c) a veřejný zájem dle bodu f). Oblast zdraví a veřejného zdraví spadá pod veřejný zájem.³⁰ Pro zpracování údajů o zdravotním stavu je třeba splnit podmínky dle čl. 9 GDPR.

V době pandemie Covid-19 bylo zpracování osobní údaje povoleno na základě čl. 9 odst. 2 písm. i) GDPR z důvodu veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví. Konkrétní způsoby a míra zpracování osobních údajů měly být pro jednotlivé nástroje stanoveny samostatně podle krizového nebo mimořádného opatření, kterým byly zavedeny. Kromě toho bylo u některých opatření proti šíření onemocnění Covid-19 preferováno získat souhlas subjektu údajů. „*Pokud je zpracování nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, není potřeba se opírat o souhlas subjektů údajů.*“³¹ Správcem byly veřejné orgány, ale i soukromé osoby zmocněné pro provádění určitých opatření, která detailněji rozvádím níže. Poskytovatel zdravotní péče zpracovává osobní údaje na základě zákona pro účely vedení zdravotnické dokumentace, proto potřebuje souhlas subjektu údajů jen pro určité činnosti (zpracování pro vědecké účely, zasílání informací e-mailem)³².

Pokud je od subjektu údajů požadován souhlas, pak GDPR stanovuje vlastnosti souhlasu se zpracováním, který je relevantním důvodem pro zpracování osobních údajů, a to v čl. 4 odst. 11 GDPR, čl. 7 a čl. 8 GDPR. Souhlas subjektu musí představovat: „*svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný projev vůle, kterým dává prohlášením či jiným zjevným potvrzením své svolení ke zpracování osobních údajů*“.³³ Subjekt údajů většinou dává souhlas k jejich zpracování jako celku, je však možné vyslovit i dílčí souhlas pro jednotlivé činnosti

²⁹ BREJCHOVÁ, D. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 121.

³⁰ BREJCHOVÁ, D. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 344.

³¹ HANÁK, J. a I. ŠILHÁNKOVÁ. Ochrana osobních údajů ve světle epidemie koronaviru. *ePravo.cz* [online]. 8. 4. 2020 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ochrana-osobnich-udaju-ve-svetle-epidemie-koronaviru-110972.html>

³² TĚŠINOVÁ, J., DOLEŽAL T. a R. POLICAR. *Medicínské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 153.

³³ BREJCHOVÁ, D. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 334.

zvláště, ačkoliv se tento postup jeví jako nepraktický. Souhlas se zpracováním je odvolatelný. Správce většinou stanoví způsob, jak lze souhlas odvolat a kam nejčastěji písemnou formu nesouhlasu zaslat. Subjektu údajů však stačí vyslovit svůj nesouhlas vůči správci i ústně. Kromě toho může subjekt údajů kdykoliv uplatnit vůči správci právo na výmaz dle čl. 17 GDPR.

1.2. Zásady zpracování osobních údajů dle GDPR

Jak již bylo řečeno, nakládání s osobními údaji v rámci EU je upraveno v GDPR, kde jsou stanoveny základní práva a povinnosti pro správce a zpracovatele. Výčet jednotlivých práv a povinností v GDPR není univerzální, neboť členské státy EU si mohou určitá, obecněji určená práva a povinnosti svými národními předpisy upřesnit. GDPR současně obsahuje zásady, které lze použít k výkladu těchto ustanovení. Výkladová vodítka vyplývají ze zásad zpracování a nakládání s osobními údaji, které nalezneme v čl. 5 GDPR. Dle čl. 23 GDPR se mohou členské státy EU ve svých vnitrostátních legislativách ve výjimečných případech odchýlit od základních zásad, ale jen v případě, že respektují základní práva a svobody a jedná-li se o nezbytná a přiměřená opatření. Pokud nejsou některé otázky ochrany osobních údajů upraveny, pak je lze dovést právě z těchto zásad, proto se jimi budu níže detailněji zabývat.

Dle Rámiše jsou zásady na základě čl. 5 GDPR následující:

1. *zásada zákonnosti, korektnosti a transparentnosti;*
2. *zásada přesnosti;*
3. *zásada účelového omezení;*
4. *zásada integrity a důvěrnosti;*
5. *zásada minimalizace údajů a*
6. *zásada omezení uložení.³⁴*

Ze čl. 6 GDPR vyplývá zásada zákonnosti, která tak stanovuje nutnost alespoň jednoho relevantního důvodu pro zpracování osobních údajů. Důvody nejsou uspořádány podle důležitosti ani priority, neboť všechny důvody jsou mezi sebou rovnocenné.³⁵ Osobní údaje mohou být zpracovávány na základě více právních titulů.³⁶ V minulosti byl sice preferován postup získávání souhlasu se zpracováním osobních údajů od subjektu údajů, kvůli nadužívání

³⁴ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 275.

³⁵ BREJCHOVÁ, D. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 333.

³⁶ NULÍČEK, M. a kol. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 108.

však byla tato praxe posouzena odbornou veřejností jako „iluzorní“ kontrola subjektem údajů. Došlo tedy k opuštění této snahy. Zpracování nesmí probíhat v rozporu nejen s GDPR, ale také s právním řádem členského státu EU, takže zpracování údajů za nelegálním či nelegitimním účelem by bylo protiprávní.³⁷

Zásadu korektnosti nelze vykládat jednoznačně. Český překlad termínu „fairly“, používaného v anglické verzi GDPR, je problematický, neboť v jiných předpisech EU je tento pojem překládán spíše jako „v dobré víře“. Zásada tedy směřuje ke stanovení povinnosti správci tak, aby nezneužíval své postavení na úkor subjektu údajů. Dle WP29 je porušením této zásady takové jednání, kdy by subjekt údajů musel kontrolovat změny či aktualizace v prohlášeních o zpracování osobních údajů.³⁸

Další zásada souvisí se zásadou korektnosti. Transparentnost je důležitá pro to, aby subjekt osobních údajů věděl, jak je s jeho údaji nakládáno. Tato zásada „také vyžaduje, aby všechny informace a všechna sdělení týkající se zpracování údajů byly snadno přístupné a srozumitelné a podávané za použití jasných a jednoduchých jazykových prostředků (čl. 12 odst. 1 GDPR)“³⁹. Hlavním požadavkem je povinnost poskytnout informace subjektu údajů tak, aby pro něj byly srozumitelné a úplné. „K porušení zásad dojde nejčastěji nesprávným nebo nedostatečným splněním informační povinnosti, zejména pokud bude subjekt údajů při shromažďování osobních údajů klamán, uveden v omyl nebo mu nebudou poskytnuty všechny důležité informace o zpracování jeho údajů.“⁴⁰

Zásada přesnosti souvisí se dvěma požadavky – získávat přesné osobní údaje a ty nesprávné údaje aktualizovat.⁴¹ Každý správce zpracovává osobní údaje za jiným účelem, pokud by je ale zpracovával pro profilování, pak mohou zkreslené údaje vést k významným chybám. „Nepřesné údaje totiž mohou podstatně ovlivnit přijaté rozhodnutí, a to jak ke škodě subjektu, či naopak jeho neoprávněnému zvýhodnění.“⁴² Správce není povinen aktivně předcházet zpracování „chybných“ záznamů o osobních údajích, ale musí přijímat tzv. rozumná opatření, aby nepřesnosti údajů zabránil. Rozumná opatření nejsou v GDPR upravena, takže

³⁷ Tamtéž, s. 108.

³⁸ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 287–288.

³⁹ Tamtéž, s. 287–288.

⁴⁰ NULÍČEK, M. a kol. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 109.

⁴¹ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 305.

⁴² Tamtéž, s. 305.

je správce musí zavádět s ohledem na všechny relativní okolnosti. Postup správce pro případ úpravy nesprávných údajů je vymezen v čl. 16 GDPR a pro omezení zpracování, pokud subjekt údajů popírá jejich přesnost, je uveden v čl. 18 GDPR.

Zásada integrity a důvěrnosti tedy požaduje, „*aby byly údaje zpracovávány pouze tak, aby bylo zajištěno zabezpečení osobních údajů*“⁴³. Správce je povinen při zpracování dodržovat „*vhodná technická a organizační opatření*“ na základě čl. 24 GDPR. Zabezpečením zpracování se pak zabývá ještě čl. 32 GDPR. Z této zásady obecně plyne povinnost zabezpečit osobní údaje před možným zneužitím, a to i z důvodu technických slabin v opatřeních zavedených správcem.

Zásada účelového omezení je v GDPR používána jako „účel zpracování“. Ten je stanoven právním jednáním, a to nejčastěji správcem osobních údajů. Účel může vyplývat ze zákonných mezí či z veřejnoprávního rozhodnutí. V GDPR jsou na stanovený účel kladeny požadavky, jako je určitost, výslovné vyjádření, legitimita a respekt zásad a ujednání GDPR. „*Pro splnění podmínky výslovného vyjádření je důležité, aby všechny osoby zúčastněné na zpracování, tedy správce, subjekty údajů a případní zpracovatelé či společní správci, chápaly účel stejně.*“⁴⁴

Zpracování většinou probíhá pro více účelů, které nesmí být pro subjekt údajů ani pro případnou kontrolu neurčitě.⁴⁵ Tato zásada nebyla v době pandemie onemocnění Covid-19 vždy řádně dodržována. Jedním z příkladů je mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 3. 2020, č. j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN, v jehož odůvodnění je použita fráze, že je „*vydáváno za účelem posílení ochrany před vážnými přeshraničními zdravotními hrozbami*“. Takto deklarovaný účel není dle mého názoru zřejmý a pro subjekt údajů není představitelné, jaké činnosti zpracování budou za tímto účelem reálně použity.

Zásada minimalizace údajů souvisí s omezováním účelového uložení. Podle ní musí být zpracování „*přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány*“⁴⁶. Míra přiměřenosti se posuzuje podle účelu, pro nějž jsou údaje zpracovávány. Při zpracování může správce používat jen relevantní osobní údaje, které mu pomohou dosáhnout sledovaného cíle. Správce by tak měl pracovat s osobními údaji

⁴³ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 311.

⁴⁴ NULÍČEK, M. a kol. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 111.

⁴⁵ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 292–307.

⁴⁶ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 302–304.

dostatečnými pro naplnění jeho účelu, ale nelze zpracovávat údaje, které nejsou v tomto směru nijak důležité. Rozsah zpracovaných osobních údajů je omezen buď účelem stanoveným správcem, nebo právním předpisem.⁴⁷ Tato zásada se odráží v principu záměrné ochrany osobních údajů, což by měl správce brát v potaz při výběru kritérií zpracování.⁴⁸

Zásada omezení uložení se zabývá dobou zpracování osobních údajů z časového hlediska. Standardně je doba zpracování omezena, z určitých důvodů však může být stanovena i na dobu neomezenou. Na základě této zásady lze hovořit o stanovení lhůty pro výmaz osobních údajů. Doba zpracování je vázána na účel zpracování či na udělený souhlas. Jakmile pomine účelnost zpracování, měl by správce osobní údaje smazat. Pokud jsou údaje uchovávány výhradně pro archivaci ve veřejném zájmu, pak mohou být zpracovány pro vědecké zkoumání dle čl. 89 odst. 1 GDPR.⁴⁹

V této práci jsem se zabývala výčtem zásad dle čl. 6 odst. 2 GDPR, neboť s nimi budu pracovat při posuzování souladu opatření proti šíření onemocnění Covid-19 s ochranou osobních údajů. V GDPR nalezneme i další zásady:

- *zásada proporcionality;*
- *zásada subsidiarity zpracování (čl. 6 odst. 1 GDPR);*
- *zásada omezení předávání do třetích zemí (čl. 44 GDPR) či*
- *zásada zvýšené ochrany dětí (čl. 8, čl. 12 GDPR).⁵⁰*

GDPR ve svých ustanoveních stanovuje určitá práva a povinnosti, které musí být vykládány v souvislosti s výše uvedenými zásadami. Ty neslouží pouze pro výklad, ale mohou být využity pro „stanovení“ povinnosti, která přímo z textového znění GDPR nevyplývá.

1.3. Poskytování informací o stavu pacienta

V této podkapitole se v krátkosti věnuji problematice povinné mlčenlivosti v oblasti zdravotnictví. Údaje o zdravotním stavu pacienta mohou být předávány dalším osobám jen při splnění určitých podmínek. Z povinné mlčenlivosti samozřejmě existují i výjimky, o kterých se také zmíním.

⁴⁷ Tamtéž, s. 302–304.

⁴⁸ NULÍČEK, M. a kol. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 113.

⁴⁹ RÁMIŠ, V. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 307–310.

⁵⁰ Tamtéž, s. 312–315.

Obecně je povinná mlčenlivost buď uložena zákonem, nebo se může jednat o státem uznávanou povinnost, kdy se určité informace nemohou sdělovat neoprávněným osobám. V souvislosti s poskytováním zdravotních služeb je povinná mlčenlivost uložena zákonem v § 51 odst. 1 ZdravSl, stejně jako NOZ i GDPR. Touto povinností jsou vázáni všichni, kdo zjistí informace o zdravotním stavu pacienta.⁵¹ Nejedná se tak jen o zdravotnické pracovníky, ale o další osoby vymezené v § 51 odst. 2 ZdravSl. Tato povinnost není časově omezena, je povinností celoživotní a nekončí ani úmrtím pacienta.⁵²

Nejčastěji budou všechny údaje poskytnuté pacientem zaznamenány ve zdravotnické dokumentaci. Tam se zapisují identifikační údaje o pacientovi, o jeho zdravotním stavu, o poskytnutých zdravotních službách, o podaných poučeních o jeho zdravotním stavu, sdělení o jeho právech, souhlasy s poskytováním informací, záznamy o odmítnutí péče atd.⁵³ Kromě těchto údajů se ve zdravotní dokumentaci mohou nacházet i údaje o jiných osobách (např. rodinná anamnéza).⁵⁴

Povinnost mlčenlivosti nemusí být dodržena za určitých podmínek. K prolomení této povinnosti je zapotřebí buď souhlas pacienta, nebo se může jednat o výjimku danou zákonem. Obecně lze říct, že pokud nevysloví pacient přímý zákaz poskytovat určité informace dané osobě, pak mají osoby blízké právo znát aktuální informace o jeho zdravotním stavu.⁵⁵ Pacient může svým výslovným souhlasem stanovit limity mlčenlivosti ve vztahu k jím určeným osobám, přičemž musí stanovit rozsah informací, které mohou být těmto osobám sdělovány.

⁵¹ TĚŠINOVÁ, J., DOLEŽAL T. a R. POLICAR. *Medicínské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 128.

⁵² Tamtéž, s. 128.

⁵³ Tamtéž, s. 154.

⁵⁴ ŠUSTEK, P., HOLČAPEK T. a kol. *Zdravotnické právo*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 137–138.

⁵⁵ TĚŠINOVÁ, J., DOLEŽAL T. a R. POLICAR. *Medicínské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 130.

2. Legislativní rámec zaváděných opatření

Dříve než se budu věnovat konkrétním nástrojům, které pomáhaly zamezit šíření onemocnění Covid-19, zaměřím se v této kapitole blíže na legislativní základ, podle něhož mohla být tato opatření zaváděna.

Při vydávání vnitrostátních právních předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví v důsledku onemocnění Covid-19 nejsou stanoveny limity mezinárodními ani unijními právními předpisy. Alespoň takový byl stav na začátku roku 2020. ČR je členem mezinárodní organizace WHO, jejímž hlavním přínosem je možnost spolupráce mezi členskými státy, přičemž „nemůže členským státům nic ukládat“⁵⁶. Ve zdravotnictví, zvláště v oblasti veřejného zdraví, mají klíčovou roli členské státy a činnost EU spočívá v podpoře, koordinaci a doplnění činnosti členských států dle čl. 6 písm. a) SFEU a u veřejného zdraví dle čl. 168 SFEU. Do výlučné kompetence EU nepatří organizace a fungování zdravotnictví, zvláště pak ochrana veřejného zdraví. Pro možnost koordinovat postupy a opatření v budoucnu, kdy by se mohla opakovat situace podobná pandemii onemocnění Covid-19, bylo v roce 2020 rozhodnuto o schválení legislativního rámce pro tzv. Evropskou zdravotní unii.⁵⁷

Opatření přijímaná po dobu pandemie se snažila zamezit šíření onemocnění Covid-19 mezi lidmi. Vedla buď k omezování sociálních kontaktů (omezení shromažďování, zákaz vycházení, zákaz cestování), nebo především k identifikaci osob vystavených nákaze, případně k určení nakažených osob onemocněním Covid-19. K tomu sloužily nástroje trasování a testování. Na jejich základě pak mohli být lidé posíláni do karantény či izolace. Jaká opatření byla přijímána, záleželo na rozhodnutích orgánů státní správy členských států EU. Při vydávání právních předpisů zohledňovali představitelé ČR různá hodnocení a doporučení ze strany poradců, lékařů a odborníků, kdy současně prosazovali zájmy vlastní, politické strany a veřejnosti.⁵⁸ Z tohoto důvodu se opatření v rámci EU od sebe navzájem lišila.

Česká republika použila stejně jako ostatní členské státy EU mezi prvními opatřeními omezení pohybu osob. Například zákaz vstupu cizinců z rizikových oblastí do ČR a zákaz cestování občanů ČR do rizikových oblastí byly zavedeny usnesením vlády ze dne 23. 3. 2020 č. 198 o přijetí krizového opatření, vyhlášeným pod č. 71/2020 Sb. Podobná přijímaná opatření mnohdy porušovala „základní unijní principy zákazu diskriminace na základě státní

⁵⁶ KŘEPELKA, F. Světová a evropská epidemická spolupráce a české (ne)zvládnání izolací a karantén. *Správní právo*. Ministerstvo vnitra ČR, 2021, LIV (6–7), str. 415–443. ISSN 0139-6005. Str. 418–419.

⁵⁷ Více zde: MALÍŘ, J. Evropská zdravotní unie jako výsledek pandemie Covid-19. *Správní právo*. Ministerstvo vnitra ČR, 2021, LIV (6–7), str. 388–414. ISSN 0139-6005.

⁵⁸ KŘEPELKA, F. Světová a evropská epidemická spolupráce a české (ne)zvládnání izolací a karantén. *Správní právo*. Ministerstvo vnitra ČR, 2021, LIV (6–7), str. 415–443. ISSN 0139-6005. Str. 424.

*příslušnosti a proporcionality*⁵⁹. Souhlasím s tím, že docházelo k diskriminaci, neboť se neposuzoval zdravotní stav osob, ale jednalo se o všeobecný zákaz na základě počtu nakažených v určitém státě a možného rizika „přenosu“ onemocnění Covid-19.

Opatření mohla vést k ochraně vnitřních nebo vnějších hranic EU.⁶⁰ V případě ochrany vnitřních hranic bylo, dle mého názoru, prosazování takovýchto opatření v rozporu s unijním právem, neboť byla celoplošná. Zavedení zvláštního režimu pro cizí statní příslušníky umožňuje čl. 45 odst. 3 SFEU a čl. 52 SFEU. S plošnými opatřeními, kterými byly „zavedeny“ hranice mezi členskými státy EU, nepočítala Pobytová směrnice. V té se předpokládalo omezení pohybu z důvodu ochrany veřejného zdraví spíše pro jednotlivce dle kapitoly VI. Opatření zabraňující překračování vnitřní hranice tedy byla z mého pohledu v rozporu s unijním právem, protože byla zaváděna diskriminačně plošně vůči osobám z určitých zemí.

Členský stát nemohl zcela samostatně omezit překračování vnějších hranic, neboť tato oblast spadá do pravomocí sdílených s Evropskou unií dle čl. 77 odst. 1 písm. b) a c) SFEU. Způsob zavádění opatření na ochranu vnějších hranic upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady 2016/399 ze dne 9. 3. 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (dále „Schengenský hraniční kodex“). I Soudní dvůr EU se ještě před rokem 2020 zabýval omezením volného pohybu. V rozsudku Gül⁶¹ bylo řečeno, že pokud osoba představuje riziko pro veřejné zdraví, pak jí může členský stát nepovolit vstup či pobyt na svém území. Podobně také může členský stát zakázat přeshraniční poskytování zdravotnické služby podle rozsudku Kohll⁶², a to za podmínky, že je to potřebné pro zachování „kapacity zdravotní péče nebo úrovně medicíny v tuzemsku nezbytné pro veřejné zdraví nebo dokonce pro přežití obyvatelstva“.⁶³ I v těchto případech byla vyžadována individualizace opatření, protože plošná opatření nebyla v té době legislativně zavedena.

V právním systému ČR bylo zavádění opatření pro ochranu veřejného zdraví umožněno několika zákony. Právní rámec pro vyhlášení nouzového stavu určují čl. 1 odst. 1 a čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky (dále „zákon o bezpečnosti“). Krizová opatření pak mohla být vydávána dle § 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (dále „krizový zákon“). V oblasti týkající se zdravotnictví

⁵⁹ SVOBODOVÁ, M. a B. PETERKA. Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie Covid-19 dostatečná? *Správní právo*, 2021, LIV (6–7), s. 343–368. ISSN: 0139-6005.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ C-131/85 Emir Gül v Regierungspräsident Düsseldorf, ECLI:EU:C:1986:200.

⁶² C-158/96 Raymond Kohll proti Union des caisses de maladie, ECLI:EU:C:1998:171. bod 51.

⁶³ SVOBODOVÁ, M. a B. PETERKA. Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie Covid-19 dostatečná? *Správní právo*, 2021, LIV (6–7), s. 343–368. ISSN: 0139-6005.

a zamezení šíření onemocnění Covid-19 bylo také odkazováno na zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (dále „ZOVZ“).

V průběhu roku 2020 byly ad hoc přijaty další zákony, neboť dřívější právní úprava byla soudními přezkumy označena za nedostatečnou. Speciálně byl vyhlášen zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, kterým se upravovalo prominutí zmeškání lhůt a další záležitosti soudního, exekučního a insolvenčního řízení. Pro možnost reagovat na specifika pandemie Covid-19 byl vyhlášen tzv. *pandemický zákon* – zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění Covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů (dále „pandemický zákon“). Účinností pandemického zákona byl zaveden *stav pandemické pohotovosti* a rozšířena pravomoc Ministerstva zdravotnictví vydávat mimořádná opatření dle § 2 tohoto zákona.

Od března 2020 bylo výkonnými orgány přijímáno mnoho opatření. Ta mohla být vydávána na základě několika zákonů, proto je lze materiálně rozdělit na „*vyhlášení nouzového stavu, opatření podle krizového zákona (krizová opatření) a opatření podle zákona o ochraně veřejného zdraví (mimořádná opatření)*“.⁶⁴

2.1. Nouzový stav

K vyhlášení nouzového stavu je vláda oprávněna podle čl. 5 a 6 ústavního zákona o bezpečnosti. Protože je toto oprávnění vládě svěřeno přímo ústavním zákonem, nemá vyhlášení nouzového stavu povahu správního aktu⁶⁵. Jak bylo řečeno i v nálezech Ústavního soudu, jedná se o ústavní akt.

Vyhlášení nouzového stavu bylo nepřezkoumatelné ve správním i ústavním soudnictví. V usnesení ze dne 21. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 8/20 (dále „ÚS 08/20“), se Ústavní soud zabýval otázkou, zda je oprávněn k přezkumu rozhodnutí o vyhlášení nouzového stavu. Ústavní soud zhodnotil, že pokud vyhlášení nouzového stavu neobsahuje přímo krizová opatření, pak „*je jeho přímý a izolovaný přezkum Ústavním soudem v zásadě vyloučen, neboť v takovém případě jde primárně o akt vládnutí politického charakteru*“⁶⁶. Ústavní soudce prof. JUDr. Vladimír Sládeček, DrSc. (dále „ústavní soudce Sládeček“) shrnul závěr předchozího judikátu

⁶⁴ SOVA, A. Přezkum opatření přijatých v době nouzového stavu. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 298–312. ISSN:0139-6005. Str. 299.

⁶⁵ DIENSTBIER, J., DERKA, V. a F. HORÁK: Ústavnost mimořádných opatření podle zákona o ochraně veřejného zdraví. *Právník*, 2020, 159(5), s. 417–432. Str. 427.

⁶⁶ Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 8/20, bod 30.

v souvislosti s dalším usnesením Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2020, Pl. ÚS 07/20 (dále „ÚS 07/20“) takto: „rozhodnutí o vyhlášení nouzového stavu má charakter mimořádného, specifického ústavního aktu, vydaného za situace, kdy existuje nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy a zdraví“⁶⁷. Pravomoc přezkoumat ústavní akty nenáleží Ústavnímu soudu ze zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Jediným, kdo může rozhodnout nejen o prodloužení nouzového stavu, ale o jeho zrušení, je Poslanecká sněmovna dle čl. 6 odst. 2 a odst. 3 ústavního zákona o bezpečnosti.⁶⁸

Vyhlášení nouzového stavu je podmíněno tím, že vláda musí uvést důvody pro jeho zavedení. Současně musí specifikovat dobu jeho trvání a respektovat limit třiceti dnů dle čl. 6 odst. 2 ústavního zákona o bezpečnosti. Pro prodloužení na třicet jedna a více dnů je třeba souhlasu Poslanecké sněmovny. Nouzový stav může být vyhlášen jen pro určitou část území ČR, nemusí vždy zasahovat celé území. V důsledku vyhlášení nouzového stavu mohou být v přiměřené míře omezovány práva a povinnosti plynoucí z Listiny. Míra omezení těchto práv je specifikována v krizovém zákoně.

První nouzový stav byl vyhlášen usnesením vlády ze dne 12. 3. 2020 č. 194, pod č. 69/2020 Sb. Ačkoliv byl vyhlášen na dobu třiceti dnů, následně došlo k jeho prodloužení do 17. 5. 2020, a to usnesením vlády ze dne 9. 4. 2020 č. 396, vyhlášeným pod č. 156/2020 Sb., a dalším ze dne 30. 4. 2020 č. 485, vyhlášeným pod č. 219/2020 Sb. Během letního období došlo k celkovému uklidnění situace, podzim 2020 však přinesl opět zhoršení a zavedení dalšího nouzového stavu usnesením vlády ze dne 30. 9. 2020 č. 957, vyhlášeným pod č. 391/2020 Sb., a to na dobu třiceti dnů od 5. 10. 2020. Postupně byl nouzový stav prodloužen až do 11. 4. 2021 následujícími usneseními:

- do 20. 11. 2020 – usnesením vlády ze dne 30. 10. 2020 č. 1108, vyhlášeným pod č. 439/2020 Sb.,
- do 12. 12. 2020 – usnesením vlády ze dne 20. 11. 2020 č. 1195, vyhlášeným pod č. 471/2020 Sb.,
- do 23. 12. 2020 – usnesením vlády ze dne 10. 12. 2020 č. 1294, vyhlášeným pod č. 521/2020 Sb., a to na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uděleného jejím usnesením ze dne 22. 12. 2020 č. 1443;
- do 22. 1. 2021 – usnesením vlády ze dne 23. 12. 2020 č. 1373, vyhlášeným pod č. 593/2020 Sb.,

⁶⁷ SLÁDEČEK, V. Vláda a nouzový stav. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 266–281. ISSN:0139-6005. Str. 271.

⁶⁸ Tamtéž, s. 271.

- do 14. 2. 2021 – usnesením vlády ze dne 22. 1. 2021 č. 55, vyhlášeným pod č. 21/2021 Sb.,
- do 29. 2. 2021 – usnesením vlády ze dne 14. 2. 2021 č. 125, vyhlášeným pod č. 59/2021 Sb. a
- naposledy prodloužen do 11. 4. 2021 – usnesením vlády ze dne 26. 2. 2021 č. 196, vyhlášeným pod č. 96/2021 Sb.

V průběhu listopadu 2021 byl opět potvrzen nárůst počtu nakažených osob, a to v souvislosti s rozšířením nové mutace onemocnění Covid-19, proto byl usnesením vlády ze dne 25. 11. 2021 č. 1065, vyhlášeným pod č. 434/2021 Sb., opět zaveden nouzový stav počínaje dnem 26. 11. 2021 na dobu třiceti dnů do 25. 12. 2021. V roce 2022 nebyl vyhlášen nouzový stav z důvodu pandemie onemocnění Covid-19.

2.2. Krizová opatření

Pro vydávání krizových opatření vládou na základě § 5 a § 6 krizového zákona se předpokládá, že jsou zaváděna v době nouzového stavu. Právě krizovými opatřeními dochází k zásahu do základních práv a svobod, a to na nezbytně nutnou dobu, proto musí být zaručena soudní kontrola dle čl. 36 odst. 2 Listiny. V bodě 16 ÚS 07/20 bylo konstatováno, že „jednoznačná vůle zákonodárce o právní formě napadaného aktu dána není, a je proto nutné přejít k jeho materiálnímu hodnocení“.

Byla vedena diskuse, zda jsou krizová opatření svou povahou:

- *právním předpisem se silou zákona;*
- *podzákonným právním předpisem;*
- *opatřením obecné povahy;*
- *jak kdy (tedy záleží na konkrétním opatření).⁶⁹*

Hlavním argumentem, proč by krizová opatření měla být považována za zákon, je znění čl. 4 odst. 2 Listiny. V něm je psáno, že základní práva a povinnosti mohou být omezována pouze na základě zákona. S tím souhlasí jak ústavní soudce Sládeček ve svém disentu k ÚS 08/20, tak na něj navazuje prof. JUDr. Jan Filip, CSc. (dále „ústavní soudce Filip“) ve svém disentu k usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 11/20 (dále „ÚS 11/20“). V bodě 27 v ÚS 11/20 je definováno, co musí být obsahem krizového opatření, aby bylo zákonné. Jedná se o „*obecnou regulaci, která upravuje svůj předmět a subjekty*

⁶⁹ WINTR, J. K ústavnosti a zákonitosti protiepidemických opatření na jaře 2020. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 282–297. ISSN:0139-6005. Str. 285

definičními znaky a vztahuje se na celé území České republiky a na neomezený počet subjektů. Přehlédnout nelze ani to, že napadená rozhodnutí vlády byla stejně jako zákon vyhlášena ve Sbírce zákonů“.

Podle názoru Ústavního soudu vyjádřeného v ÚS 07/20 byla krizová opatření svou povahou podzákonným právní předpis, tedy přezkoumatelné jako jiný právní předpis ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy. Jako důsledek tohoto hodnocení by vznikla možnost opatření neaplikovat pro jejich nezákonnost dle čl. 95 odst. 1 Ústavy a také by vzniklo více subjektů oprávněných k podání návrhu na jejich zrušení dle čl. 64 odst. 2 zákona o Ústavním soudu. Ústavní soudce Filip ve svém disentu v bodě 8 upozorňuje na to, že okresní a krajské soudy by mohly posuzovat zákonnost krizových opatření, vlivem čehož by teoreticky mohlo existovat více než osmdesát výkladů krizových opatření. Skutečnost, že by při výkladu byly tyto soudy vázány mezemi stanovenými krizovým zákonem, které ani vláda nemůže krizovými opatřeními překročit, je nedostačující.

Ústavní soud v ÚS 08/20 uvedl, že se nemůže jednat o opatření obecné povahy, protože mu chybí znak konkrétnosti – vymezení určitého předmětu. Naproti tomu v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2020, č. j. 10 A 35/2020, bylo v bodě 24 napsáno, že tímto předmětem je „*pandemie nemoci Covid-19*“. Ústavní soudce Sládeček však nesouhlasí, aby krizové opatření bylo posuzováno jako opatření obecné povahy z materiálního hlediska, neboť má za to, že vláda nemá dostatek pravomocí k vydání opatření obecné povahy. Podle něho lze sotva uvažovat „*o tom, že vláda je jako orgán toliko součástí organizace státní správy*“⁷⁰ a není tedy podle § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oprávněna vydávat opatření obecné povahy.

Ústavní soudce Sládeček i ústavní soudce Filip dospěli k závěru, že se jedná o ústavní akt. Podle nich jsou krizová opatření přijímána za stejných podmínek jako rozhodnutí o vyhlášení nouzového stavu, proto je k přezkumu oprávněna jenom Poslanecká sněmovna.⁷¹ Tímto by však došlo k vyloučení soudního přezkumu krizových opatření.

Spíše bych souhlasila se závěry bodu 18 ÚS 10/20, podle kterého jsou krizová opatření „*bud' přezkoumatelná jako právní předpis, nebo jako rozhodnutí či jiný zásah orgánu veřejné moci*“. Tímto je zaručen přezkum krizového opatření podle zákona o Ústavním soudu, aniž by však bylo podstatné, o jaký druh právního předpisu se jedná.⁷² V usnesení ze dne 16. 6. 2020,

⁷⁰ SLÁDEČEK, V. Vláda a nouzový stav. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 266–281. ISSN:0139-6005. Str. 277.

⁷¹ Tamtéž, s. 273.

⁷² SLÁDEČEK, V. Vláda a nouzový stav. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 266–281. ISSN:0139-6005. Str. 276.

sp. zn. Pl. ÚS 20/20, Ústavní soud stanovil, že „*Ústavní soud musí tuto povahu krizového opatření posoudit v každém jednotlivém případě podle jeho obsahu*“.

2.3. Mimořádná opatření

Mimořádná opatření mohou vydávat orgány ochrany veřejného zdraví dle § 69 odst. 2 ZOVZ. Pro jejich nařízení stačí, aby hrozilo nebezpečí vzniku nebo trval stav ohrožující veřejné zdraví. Na rozdíl od krizových opatření není třeba nouzového stavu. Tímto byla orgánům ochrany veřejného zdraví dána pravomoc, která je „*snadno zneužitelná a efektivně nekontrolovatelná a problém vidím i v časové neohraničenosti takových opatření*“.⁷³

Orgány ochrany veřejného zdraví jsou Ministerstvo zdravotnictví a krajské hygienické stanice dle § 78 odst. 1 ZOVZ. Ministerstvo zdravotnictví mimořádná opatření vyhláší na základě § 69 odst. 1 písm. b) nebo § 69 odst. 1 písm. i), § 69 odst. 2 a § 80 odst. 1 písm. g) ZOVZ. Krajské hygienické stanice je vyhláší na základě § 69 odst. 1 písm. b), § 69 odst. 2, § 82 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. m) ZOVZ s tím, že dle přílohy č. 2 ZOVZ má každá krajská hygienická stanice stanovený svůj správní obvod, tzn. například pod Krajskou hygienickou stanicí Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci spadá území okresů Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk.

Z materiálního aspektu je mimořádné opatření svou povahou opatřením obecné povahy, a to dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2020, sp. zn. 4 As 258/2020. Podobný názor už předtím vyslovil Ústavní soud v bodech 50–54 v ÚS 08/20. Způsob vyhlášení mimořádných opatření je stanoven v § 94a odst. 2 ZOVZ, podle kterého se vyvěšují na úřední desce orgánu ochrany veřejného zdraví, a to nejméně na patnáct dnů. Toto pravidlo však nebylo zcela respektováno opatřeními proti šíření onemocnění Covid-19. Některá mimořádná opatření byla vyvěšena na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví a v ten samý den začala platit a být závazná.

K přezkumu mimořádných opatření slouží příslušný krajský soud podle § 101 a ve spojení s § 7 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „soudní řád správní“). Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 14 A 41/2020, rozhodl během přezkumu čtyř mimořádných⁷⁴ opatření Ministerstva zdravotnictví tak,

⁷³ WINTR, J. K ústavnosti a zákonnosti protiepidemických opatření na jaře 2020. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 282–297. ISSN:0139-6005. Str. 294.

⁷⁴ Mimořádné opatření ze dne 23. 3. 2020, č. j. MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN, ze dne 23. 3. 2020, č. j. MZDR 12746/2020-1/MIN/KAN, ze dne 26. 3. 2020, č. j. MZDR 13361/2020-1/MIN/KAN, ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16193/2020-1/MIN/KAN, ze dne 15. 4. 2020, č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN, ze dne 17. 4. 2020, č. j. MZDR 16193/2020-2/MIN/KAN.

že „by ministerstvo vždy mělo svá opatření odůvodnit v co nejkonkrétnější možné míře, tak aby veřejnosti bylo zřejmé, z jakých důvodů dochází k omezování práv“. A tímto rozhodnutím zrušil čtyři mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví. Jednalo se o jednu z mála úspěšných žalob, neboť podobné žaloby na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části nemohly být úspěšné, protože Ministerstvo zdravotnictví mohlo kdykoliv mimořádné opatření zrušit a vydat nové v podobném znění, což mnohdy vedlo k odmítnutí žaloby.⁷⁵ Příkladem je bod 14 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2021, sp. zn. 11 A 126/2020, kterým byl zamítnut návrh na zrušení mimořádných opatření, „jelikož tato opatření byla zrušena (v době vydání tohoto rozsudku neplatí) a ve vztahu k nim proto existuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení spočívající v neexistenci předmětu řízení“. Ačkoliv byl tento rozsudek napaden kasační stížností, Nejvyšší správní soud tento závěr ve svém rozsudku ze dne 16. 7. 2021, č. j. 3 AS 29/2021-47, potvrdil.

Aby se Ministerstvo zdravotnictví mohlo vyhnout „nezákonnosti“ vydávaných opatření, byl dne 7. 5. 2020 ve stavu legislativní nouze přijat vládní návrh pandemického zákona⁷⁶, který se stal účinný od 27. 2. 2021.

2.4. Stav pandemické pohotovosti

V souvislosti s postupným snižováním čísel nakažených osob a se soudními přezkumy mimořádných opatření bylo zapotřebí přijmout zákon, který by vytvořil právní rámec pro opatření proti šíření onemocnění Covid-19. Tímto zákonem byl pandemický zákon, který upravoval otázku soudního přezkumu mimořádných opatření a způsob náhrady škody vzniklé v příčinné souvislosti s mimořádnými opatřeními⁷⁷. Podle důvodové zprávy k návrhu pandemického zákona je jeho smyslem „upravit zákonné mantinely pro vydávání opatření, která by měla za účelem zamezení dalšího šíření onemocnění Covid-19 omezovat některé činnosti či poskytování služeb, které jsou z pohledu epidemiologického rizikovými, případně naopak nařídit nějakou činnost, která by bránila šíření tohoto onemocnění, a to v rozsahu, na nějž zákon o ochraně veřejného zdraví dosud nepamatuje“.⁷⁸

Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice a Hygienická stanice hlavního města Prahy byly podle § 2 zmocněny k vydávání mimořádných opatření, kterými mohla být

⁷⁵ WINTR, J. K ústavnosti a zákonnosti protiepidemických opatření na jaře 2020. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), s. 282–297. ISSN:0139-6005. Str. 296.

⁷⁶ Tamtéž, s. 295.

⁷⁷ LEGS. Mimořádná opatření během pandemie. *Právní rozhledy*, 2021, 5, s. II.

⁷⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění Covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů.

omezena veřejná doprava, činnost v obchodních a výrobních provozovnách, konání veřejných či soukromých akcí, výuka ve školských zařízeních atd. Kromě toho bylo možné požádat o součinnost Armádu České republiky dle § 6 pandemického zákona. Pandemický zákon vyřešil otázku soudního přezkumu mimořádných opatření. V § 3 odst. 6 pandemického zákona je přímo stanoveno, že mimořádná opatření vydaná podle § 2 pandemického zákona jsou opatřeními obecné povahy. Vzhledem k tomu, že v § 2 odst. 4 jsou zmíněna mimořádná opatření podle ZOVZ, tak i ona by měla být svou povahou opatřeními obecné povahy. Krajským soudům ve správním soudnictví náleží přezkum opatření obecné dle § 101a an. soudního řádu správního ve spojení s § 7 odst. 2 soudního řádu správního. To je však pro mimořádná opatření, která byla vydána Ministerstvem zdravotnictví, speciálně upraveno a k přezkumu je příslušný Nejvyšší správní soud dle § 13 odst. 1 pandemického zákona.

Současně s účinností pandemického zákona došlo k vyhlášení stavu pandemické pohotovosti, bez kterého nemohou být vydávána mimořádná opatření dle § 2 odst. 4 pandemického zákona. Stav pandemické pohotovosti platil od 27. 2. 2021 a byl ukončen ke dni 5. 5. 2022 usnesením Poslanecké sněmovny o ukončení stavu pandemické pohotovosti, vyhlášené pod č. 113/2022 Sb. Od 1. 12. 2022 se ruší velká část pandemického zákona (§ 1 – § 8, § 2a, § 8a) a účinné zůstává ustanovení o náhradě škody.

Jak je však zřejmé, vedle stavu pandemické pohotovosti byl vyhlášován i nouzový stav, podle něhož byla přijímána krizová opatření. Vláda tak vedle Ministerstva zdravotnictví a krajských hygienických stanic vydávala další opatření proti šíření onemocnění Covid-19, ačkoliv cílem přijetí pandemického zákona byla snaha toto konání minimalizovat. Domnívám se tedy, že přijímání nouzového stavu v době vyhlášení stavu pandemické pohotovosti bylo zbytečné.

3. Zaváděná opatření v souvislosti se šířením onemocnění Covid-19

V prosinci 2019 se začaly objevovat první zprávy o šíření neznámého onemocnění Covid-19. První potvrzené případy se vyskytly ve Wu-chanu, v Číně.⁷⁹ Virus byl schopen se velmi rychle šířit, a to i přesto, že byla téměř okamžitě zavedena opatření s cílem zamezit rozšíření nemoci do dalších států. Dne 30. 1. 2022 došlo ze strany Světové zdravotnické organizace (dále „WHO“) k vyhlášení globálního stavu zdravotní nouze, na což ČR zareagovala kontrolami všech cestujících na letištích a možných příznaků onemocnění Covid-19 a zavedla infolinku Státního zdravotního ústavu.⁸⁰ V té době byly také potvrzeny první případy ve třech evropských státech.⁸¹

První případy onemocnění Covid-19 byly v ČR laboratorně prokázány dne 1. 3. 2020.⁸² Ministerstvo zdravotnictví na vývoj situace zareagovalo dne 8. 3. 2020 vydáním opatření č. j. MZDR 10386/2020-1/MIN/KAN, kterým byla zavedena možnost nařídit pacientům rozhodnutím praktického lékaře karanténu, a to na základě prokázání kontaktu s osobou nakaženou onemocněním Covid-19. Údaj o skutečnosti, že se pacient dostal do kontaktu s osobou pozitivně testovanou na přítomnost antigenu SARS-CoV-19, byl praktickému lékaři předáván příslušnou krajskou hygienickou stanicí. Dne 10. 3. 2020 pak bylo rozhodnuto o zákazu hromadných akcí (mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j. MZDR 10666/2020-1/MIN/KAN) a byla také zakázána osobní účast žáků a studentů na základních, středních, vysokých a vyšších odborných školách (mimořádné opatření č. j. MZDR 10676/2020-1/MIN/KAN).

Situace spojená s šířením této nákazy byla dne 11. 3. 2020⁸³ vyhlášena na základě prohlášení ředitele WHO za pandemii. Pandemií se rozumí takový stav, kdy dojde k hromadnému rozšíření určité nemoci (v tomto případě onemocnění Covid-19) napříč státy

⁷⁹ KARLÍK, T. Nový koronavirus se šířil už před Wu-chanem. Byla velká šance, že vymře, ukazuje model. *ČT24* [online]. 23. 3. 2021 [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3286830-novy-koronavirus-se-siril-uz-pred-wu-chanem-byla-velka-sance-ze-vymre-ukazuje-model>

⁸⁰ WHO vyhlásila globální stav zdravotní nouze, ČR rozšiřuje opatření na všechna česká letiště a zavádí infolinku. *mzcr.cz* [online]. 30. 1. 2020 [cit. 3. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/who-vyhlasila-globalni-stav-zdravotni-nouze-cr-rozsiruje-opatreni-na-vsechna-ceska-letiste-a-zavadi-infolinku/>

⁸¹ Tamtéž.

⁸² V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem. *mzcr.cz* [online]. 1. 3. 2020 [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrene-pripady-nakazy-koronavirem/>

⁸³ WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on Covid-19. *who.int* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>

a kontinenty.⁸⁴ V návaznosti na to byl vyhlášen nouzový stav, a to usnesením vlády ze dne 12. 3. 2020 č. 194, pod č. 69/2020 Sb. Dalšími usneseními vlády pak byl prodloužen až do 17. 5. 2020⁸⁵. K vyhlášení nouzového stavu došlo na základě § 4 a § 5 zákona ústavního zákona o bezpečnosti. V následujících dnech vešla v platnost další opatření, jejichž cílem bylo zamezit šíření nákazy onemocnění Covid-19. Těmito opatřeními byla zavedena povinnost nosit roušky, byl zakázán maloobchodní prodej a služby, omezen volný pohyb osob na území ČR či vstup cizinců do ČR.⁸⁶ V této kapitole se budu věnovat opatřením, pro jejichž fungování bylo nutné předávat údaje o zdravotním stavu osob. Tato opatření buď sloužila k trasování nakažených nebo vyžadovala prokázání bezinfekčnosti. Prvně se budu věnovat opatřením, která byla veřejnosti představena jako tzv. *chytrá karanténa*.

První zprávy o systému chytré karantény se začaly v médiích objevovat v březnu 2020, ačkoliv neexistovala legislativní definice tohoto názvu. V článku na iRozhlas.cz byla chytrá karanténa označena jako „*série provázaných opatření, jejichž cílem bude co nejdříve identifikovat kontakty nakaženého, izolovat je a pokud možno otestovat na koronavirus*“⁸⁷. Podle webu Seznam zprávy se jedná o „*system, který má vést k zachycení, testování a izolaci osob potencionálně nakažených onemocněním Covid-19 na základě jejich minulých kontaktů s nakaženými*“.⁸⁸ Obecně lze říct, že se jedná o systém společného trasování možných nakažených osob, a to zaváděním společně propojených nástrojů veřejné správy. Jako chytrá karanténa je poprvé označeno mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 4. 2020, č. j. MZDR 16545/2020-1/MIN/KAN.

Chytrá karanténa byla zaváděna ve dvou fázích. První vznikala za nouzového stavu v březnu až květnu 2020 v době „nekontrolovatelného“ šíření onemocnění Covid-19. Prvním nástrojem bylo zavedení tzv. vzpomínkové mapy na základě mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 3. 2020, č. j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN. V té době pomohlo s fungováním některých nástrojů chytré karantény zapojení soukromých subjektů –

⁸⁴ Pandemie. *nzip.cz* [online]. [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/1510>

⁸⁵ Usnesení vlády č. 396 ze dne 9. 4. 2020, pod č. 156/2020 Sb. a č. 485 ze dne 30. 4. 2020 pod č. 219/2020 Sb.

⁸⁶ Vládní usnesení související s bojem proti epidemii – rok 2020. *Vláda České republiky* [online]. 30. 12. 2020 [cit. 20. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-koronaviru--rok-2020-186999/>

⁸⁷ ČTK, ada. Co je chytrá karanténa? Mohla by nahradit plošná opatření a pomoci rychle zvládnout epidemii. *iRozhlas.cz* [online]. 30. 3. 2020 [cit. 2. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/chytra-karantena-cesko-koronavirus-rouscky-trasovani_2003302002_ada

⁸⁸ Seznam zprávy. Co je chytrá karanténa, jak funguje a jaký byl její vývoj. *seznamzpravy.cz* [online]. 2020 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chytra-karantena-117621>

například vytvoření první verze eRoušky či zavedení nové funkce v Mapy.cz.⁸⁹ Pro zajištění fungování projektu chytré karantény byl přechodně ustanoven centrální řídicí tým Covid-19, který byl zřízen usnesením vlády ze dne 30. 3. 2020 č. 342. Ze čl. 1 Statutu Centrálního řídicího týmu Covid-19 plyne následující: „Centrální řídicí tým Covid-19 je poradním orgánem vlády České republiky dočasného charakteru k zajištění řízení a koordinace opatření přijatých Českou republikou v rámci řešení virového onemocnění Covid-19 (označovaný jako SARS CoV-2) s důrazem na řešení opatření tzv. Chytré karantény.“

Druhá fáze pak byla zahájena začátkem května 2020, kdy vláda oznámila převedení fungování zavedených nástrojů v rámci systému chytré karantény na Ministerstvo zdravotnictví, na hygieniky a armádu.⁹⁰ Cílem *chytré karantény 2.0*⁹¹ bylo nahradit plošná opatření. V této fázi došlo k vytvoření infrastruktury, která umožňovala v rámci celé ČR sdílet údaje o počtu nakažených. Informace o počtu potvrzených nemocných, podezřelých z onemocnění, počtu hospitalizovaných a úmrtí⁹² byly zapisovány do ISIN⁹³ prostřednictvím webové aplikace Covid Forms Application, do které měli přístup zaměstnanci Ministerstva obrany vyčlenění do Centrálního řídicího týmu Covid-19 a osoby začleněné do systému chytrá karanténa⁹⁴. Veřejnosti bylo zpřístupněno sledování této statistiky na webové stránce <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>.

3.1. Trasování

Trasování je považováno za jeden z hlavních nástrojů pro zastavení šíření nákazy Covid-19. Cílem bylo izolovat ty osoby, které se dostaly do kontaktu s nakaženým a staly se potencionálními „roznašeči“ této nemoci, od ostatních v případě jejich positivity na Covid-19. Trasování nemohlo být používáno samostatně. Současně muselo probíhat testování osob, izolace, karanténní opatření a péče o nakažené osoby. Za kontakt je považován:

⁸⁹ Chytrá karanténa 2.0 – systém zvládání zdravotních hrozeb v oblasti ochrany veřejného zdraví (Materiál pro jednání vlády). *iRozhlas.cz*. 25. 5. 2020 [cit. 21. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/uploader_unmanaged/chytra_karan_2_200601-093602_cib.pdf

⁹⁰ Chytrá karanténa nahradí dosavadní plošná opatření proti koronaviru. *Vláda České republiky*. 7. 5. 2020 [cit. 21. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/chytra-karantena-nahradi-dosavadni-plosna-opatreni-proti-koronaviru-181377/>

⁹¹ Časté dotazy. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/caste-dotazy>

⁹² Informační systém infekčních nemocí. *nzip.cz* [online]. 2020 [cit. 21. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/1109>

⁹³ ŠNAJDÁREK, P. a V. DZURILLA. Chytrá karanténa: poznatky z řešení pandemie Covid-19. *issc.cz* [online]. 20. 9. 2021 [cit. 3. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.issc.cz/archiv/2021/download/prezentace/nakit_dzurilla-snajdarek.pdf

⁹⁴ Podmínky přístupu do webové aplikace. *uzis.cz* [online]. 2020 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://cfa.uzis.cz/terms-of-service/>

- *osobní kontakt s pravděpodobným nebo potvrzeným případem nákazy ve vzdálenosti menší než 1 metr po dobu alespoň 15 minut;*
- *přímý fyzický kontakt s pravděpodobným nebo potvrzeným případem;*
- *přímá péče o pacienta s pravděpodobným nebo potvrzeným onemocněním Covid-19 bez použití doporučených osobních ochranných prostředků; nebo*
- *jiné situace vyplývající z místního hodnocení rizik.*⁹⁵

K těmto kontaktům mohlo docházet v různých prostředích. Nejen na veřejných místech, ale také na místech s omezeným přístupem osob. Kontakt s nakaženou osobou mohl proběhnout v domácnosti či v jiném uzavřeném prostředí, jako jsou ubytovny, vysokoškolské koleje a jiné. K přenosu mohlo dojít také ve zdravotnických zařízeních, např. v ambulanci praktického či specializovaného lékaře, v nemocnici apod. Praktickým příkladem snahy předejít tomuto riziku bylo otevření nové ambulance pro pacienty s podezřením na Covid-19 ve Fakultní nemocnici Olomouc v říjnu 2020.⁹⁶ Rizikový kontakt mohl nastat i z důvodu profesních kontaktů, včetně samotného pracoviště. Dále k němu mohlo dojít v prostředí veřejné nebo sdílené dopravy a v rámci dalších přesně definovaných prostředí a shromáždění – školy, restaurace atd.⁹⁷ Bohužel „*leckteří nakažení se mnohdy zdráhali ‚udávat‘ své blízké*“⁹⁸.

V každém z těchto prostředí se setkávalo mnoho vzájemně neznámým osob. Pokud mezi nimi proběhl kontakt, kterým mohlo dojít k přenosu viru způsobujícího onemocnění Covid-19, pak nebylo možné tyto osoby po rizikovém setkání kontaktovat. Proto se začaly vytvářet nástroje, které dokázaly ukládat údaje o tom, s kým a kde se nakažená osoba potkala. To zpětně umožnilo osoby se symptomy nemoci Covid-19 izolovat. K užívání údajů o lokaci vydal Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (dále „EDPB“) pokyn, jak s nimi zacházet. EDPB předpokládal, že údaje o lokaci budou využívány ze dvou důvodů:

1. *k modelování šíření viru za účelem posouzení účinnosti opatření a*
2. *k trasování kontaktů, aby co nejdříve došlo k přerušení řetězce nákazy.*⁹⁹

⁹⁵ Trasování kontaktů v kontextu nákazy onemocněním Covid-19. Prozatímní pokyny. OSN, organizace WHO [online]. 1. 2. 2021 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/03Trasovani-kontaktu-v-kontextu-COVID-19.pdf>

⁹⁶ FN Olomouc otvírá novou ambulanci pro pacienty s podezřením na Covid-19. *fnol.cz* [online]. 8. 10. 2020 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.fnol.cz/aktuality/fn-olomouc-otevira-novou-ambulanci-pro-pacienty-s-podezrenim-na-covid-19>

⁹⁷ Trasování kontaktů v kontextu nákazy onemocněním Covid-19. Prozatímní pokyny. OSN, organizace WHO [online]. 1. 2. 2021 [cit. 03. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/03Trasovani-kontaktu-v-kontextu-COVID-19.pdf>

⁹⁸ KŘEPELKA, F. Světová a evropská epidemická spolupráce a české (ne)zvládnutí izolací a karantén. *Správní právo*. Ministerstvo vnitra ČR, 2021, LIV (6–7), str. 415–443. ISSN 0139-6005. Str. 427.

⁹⁹ Pokyny 04/2020 k používání lokalizačních údajů a nástrojů k trasování kontaktů v souvislosti s propuknutím onemocnění Covid-19. *Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB)* [online]. 21. 4. 2020 [cit. 2. 10. 2022].

V ČR byly údaje o lokaci používány pro oba účely. Prvně byly do ISIN zapisovány údaje o počtu nakažených, testovaných i léčených v nemocnici způsobem, kdy byla statistika zveřejňována podle jednotlivých okresů.¹⁰⁰ Některá opatření byla přímo cílena na konkrétní oblasti, kde se objevil vyšší výskyt nakažených než v ostatních místech. Příkladem je uzavření obcí Litovel, Uničov a Červenka nařízením mimořádného opatření Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci ze dne 16. 3. 2020, č. j. KHSOC/09068/2020/RED. Geografické údaje byly používány k přerušení řetězce nákazy ve vzpomínkové mapě a aplikaci Mapy.cz. Aplikace eRouška údaje o poloze uživatele neukládala.

K trasování byly orgány ochrany veřejného zdraví oprávněny ještě před epidemií Covidu-19. Na základě § 62a ZOVZ¹⁰¹ mohou orgány ochrany veřejného zdraví provést epidemiologické šetření. Odtud právě pramení oprávnění krajských hygienických stanic kontaktovat podle správních obvodů pozitivně testované osoby a žádat je o kontakt na osoby, s nimiž byla pozitivně testovaná osoba v kontaktu, a také o sdělení informace, kde mohlo dojít k přenosu onemocnění Covid-19 na další neznámé osoby.

3.2. Vzpomínková mapa

Vzpomínková mapa se stala jedním z prvních nástrojů pro zefektivnění trasování osob počátkem roku 2020. Oproti běžnému telefonickému hovoru mezi hygienikem a pozitivně testovanou osobou bylo možné s pomocí vzpomínkové mapy kontaktovat více rizikových kontaktů. Pozitivně testovaní si mohli díky této mapě vybavit větší počet osob, s nimiž se potkali v rozmezí sedmi až čtrnácti dnů, což odpovídá inkubační době onemocnění Covid-19. Jednotlivé kroky popisující vytvoření vzpomínkové mapy jsou uvedeny na webových stránkách covid19cz.cz.

Právním rámcem pro používání vzpomínkové mapy bylo usnesení vlády ze dne 18. 3. 2020 č. 250 k zajištění zvýšené ochrany obyvatel – trasování, a mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 3. 2020, č. j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN, které bylo vydáno na základě krizového zákona. Právním titulem pro zpracování osobních údajů byl veřejný zájem dle čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR, neboť zákonná povinnost trasovat rizikové kontakty dle § 62a ZOVZ je konkretizována usnesením vlády (výše). Pro posouzení

Dostupné z: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_cs

¹⁰⁰ Covid-19: Přehled aktuální situace v ČR. *mzcr.cz* [online]. [cit. 2. 10. 2022] Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>

¹⁰¹ Od 27. 2. 2021 byl tento paragraf § 62a rozšířen o další oprávnění pro Ministerstvo zdravotnictví a krajskou hygienickou stanici – veřejné smlouvy.

splnění zásady zákonnosti GDPR není podstatné, zda povinnost zpracovávat „*vyplývá přímo z právního předpisu či je na jeho základě stanovena některým orgánem veřejné správy*“¹⁰².

Přesto bylo upřednostněno získat od subjektu údajů souhlas dle čl. 6 odst. 1 písm. a) GDPR. Domnívám se, že tento postup byl správný. K získání souhlasu od subjektu údajů by mělo být překročeno až ve chvíli, kdy nelze využít jiného právního titulu. S ohledem na to, jaké osobní údaje byly vzpomínkovou mapou shromažďovány, by jiný právní titul než souhlas neměl být použit. Vzpomínková mapa navíc byla používána až subsidiárně, když si osoba nemohla vzpomenout.

Nakažená osoba (pro názornost dále „osoba VM“) mohla být kontaktována jak pracovníky krajských hygienických stanic¹⁰³, tak pracovníky call center (dále „hygienik“). Aby tento hovor mohl vůbec proběhnout, musela se v systému¹⁰⁴ veřejné správy objevit informace, že má být osobě VM zavoláno a zjištěno, s jakými dalšími osobami přišla do rizikového kontaktu. Pro možnost trasování dalších rizikových kontaktů byly přidávány identifikační údaje (jméno, příjmení, datum narození, bydliště), ale i telefonní číslo. Předpokládám, že tyto údaje byly předávány laboratořemi, které provedly testování na přítomnost viru SARS-CoV-19, ale tyto údaje mohli předávat praktičtí lékaři či zaměstnavatel v době povinného testování zaměstnanců.

Pokud osoba VM dala během telefonického hovoru s hygienikem souhlas s trasováním pomocí vzpomínkové mapy, pak byla od bankovních institucí vyžádána data „*o provedených platbách kartou (přesná místa a časy)*“¹⁰⁵ a od mobilních operátorů data „*o pohybu v mobilní síti (tedy přibližná místa a časy)*“¹⁰⁶. Tento souhlas byl nahráván, aby mohl být případně doložen.¹⁰⁷ Ústní souhlas není v rozporu s GDPR, neboť stačí, pokud je správce schopen doložit udělení souhlasu subjektu se zpracováním osobních údajů zpětně dle čl. 7 odst. 1 GDPR. Jakmile byla vzpomínková mapa osoby VM vygenerována, byla osoba VM kontaktována hygienikem znova. Pomocí vzpomínkové mapy, která obsahovala údaje o pohybu osoby VM

¹⁰² BREJCHOVÁ, D. In: UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 341.

¹⁰³ Krajské hygienické stanice jsou orgány ochrany veřejného zdraví zřizované na základě §82 ZOVZ, kdy příloha 2 tohoto zákona stanovuje jejich správní obvody.

¹⁰⁴ Cílem práce není zjišťovat propojenost informačních systémů chytré karantény ve veřejné správě. Navíc některé tyto informace nejsou ani veřejně přístupné. Více lze zjistit zde: https://texty.hlidacstatu.cz/wp-content/uploads/2020/08/Nastroje-chytre-karanteny-24_8_2020.pdf

¹⁰⁵ Chytrá karanténa. Jak funguje Chytrá karanténa. *Data proti covidu* [online]. 2020 [cit. 13. 7. 2022]. Dostupné z: <https://covid19cz.cz/covid19-cz/manifest/chytra-karantena>

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Informace k chytré karanténě. *mzcr.cz* [online]. 5. 10. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/informace-k-chytre-karantene/>

až tři týdny zpětně¹⁰⁸, poskytla osoba VM identifikační a kontaktní údaje o osobách, s nimiž měla v té době rizikový kontakt.

Dle mého názoru lze obecně zhodnotit, že souhlas býval udělován svobodně. Osoba VM mohla bez jakýchkoliv následků (sankcí) souhlas s trasováním odmítnout. Vždy však záleželo na konkrétním průběhu telefonického hovoru s hygienikem, zda se osoba VM nemohla cítit do udělení souhlasu tlačena. Souhlas osoby VM byl konkrétní, neboť byl udělován jenom k vytvoření vzpomínkové mapy. Během telefonického hovoru s hygienikem se osoba VM dozvěděla potřebné informace, aby její souhlas s vytvořením vzpomínkové mapy mohl být informovaný. Kromě toho obdržela zprávu, že došlo k vygenerování vzpomínkové mapy¹⁰⁹, kde byl pravděpodobně uveden také odkaz na další informace o vzpomínkové mapě.

Správce osobních údajů o osobě VM bylo Ministerstvo zdravotnictví. Z veřejně dostupných informací plyne, že byla dodržena zásada účelového omezení, protože tyto osobní údaje byly používány k „*varování ostatních ohrožených*“¹¹⁰. Povinností správce bylo zabránit zneužití údajů o osobě VM, tedy zajistit, aby k nim měly přístup pouze oprávněné osoby.

S ohledem na zásadu omezení uložení bylo určeno, že data ze vzpomínkové mapy budou vymazána nejpozději do šesti hodin¹¹¹ od jejich vygenerování. Ačkoliv nikde nebylo odůvodněno, proč byla vybrána doba šesti hodin, domnívám se, že to bylo optimální řešení. Pokud by došlo ke zvolení kratšího časového období, pak by nemusel být naplněn účel vytvoření vzpomínkové mapy, kterým bylo trasování rizikových kontaktů. Zvolení doby uložení dat v rozmezí dní až týdnů by porušovalo GDPR.

Postupně se vzpomínková mapa přestala používat. Domnívám se, že to mohlo souviset s množstvím osob, které bylo třeba kontaktovat, a s krátkou dobou její použitelnosti. Dalším důvodem pro upuštění od jejího užívání bylo, že s vytvořením vzpomínkové mapy musela osoba souhlasit. Také byla postupně nahrazována dalšími oblíbenými způsoby trasování –

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Chytrá karanténa. Jak funguje Chytrá karanténa. *Data proti covidu* [online]. 2020 [cit. 13. 7. 2022]. Dostupné z: <https://covid19cz.cz/covid19-cz/manifest/chytra-karantena>

¹¹⁰ Informace k chytré karanténě. *mzcr.cz* [online]. 5. 10. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/informace-k-chytre-karantene/>

¹¹¹ Informace k chytré karanténě. *mzcr.cz* [online]. 5. 10. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/informace-k-chytre-karantene/>

aplikace eRouška nebo funkce Mapy.cz. Spíše se však domnívám, že zvláště na začátku roku 2020 nebyly pro trasování jednotlivců nastaveny postupy¹¹² a hygienici byli přehlčeni¹¹³.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 3. 2020, č. j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN, které bylo základem stanovilo povinnost soukromým subjektům sdílet údaje potřebné pro vytvoření vzpomínkové mapy, bylo zrušeno mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 8. 2021, č. j. MZDR 32797/2021-1/MIN/KAN.

3.3. eRouška

Jako další z nástrojů chytré karantény byla v dubnu 2020 představena aplikace eRouška.¹¹⁴ Jejím cílem bylo stejně jako u vzpomínkové mapy usnadnit trasování osob po rizikovém kontaktu. Aplikace eRouška byla určena pro chytrá mobilní zařízení (smartphones) a využívala technologii Bluetooth, která měla zaručit co nejmenší zásah do osobních údajů a umožnit fungování i v budovách, podzemních parkovištích nebo v metru.

Aplikace eRouška byla představena ve dvou verzích. První verze 1.0 byla ze začátku na rozdíl od vzpomínkové mapy vyvíjena soukromými subjekty, ačkoliv jejím účelem bylo pomoci hygienikům s trasováním osob vystavených rizikovému kontaktu (dále „Verze 1.0“). Používána byla jako nástroj epidemického šetření dle § 62a ZOVZ a byla propojena s NZIS dle § 70 ZdravSI, přestože zapojení takového nástroje nebylo těmito právními předpisy předvídáno. Následně si převzalo eRoušku do správy Ministerstvo zdravotnictví a v září 2020 byla představena verze 2.0¹¹⁵ (dále „Verze 2.0“). Ale ani nová verze nebyla v roce 2020 právně zakotvena. Předseda ÚOOÚ v říjnu 2020 vyslovil názor, že eRouška „*patrně nemá jednoznačný zákonný podklad*“¹¹⁶. Pravděpodobně se spoléhalo, že zákonným podkladem je ZOVZ a ZdravSI¹¹⁷, ale já se domnívám, že tomu tak není. Hlavní problém shledávám v tom,

¹¹² DOLEJŠÍ, M. Hygienikům na začátku pandemie chyběly počítače i pravidla komunikace, řešení bylo improvizované, uvedl NKÚ. ČT 24 [online]. 25. 4. 2022 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/3478929-hygienikum-na-zacatku-pandemie-chybely-pocitace-i-pravidla-komunikace-reseni-bylo>

¹¹³ JH. Hygienické stanice nestíhají trasovat. Od příštího týdne pomůže sebereportování. ČT 24 [online]. 3. 10. 2020 [cit. 06. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/koronavirus/3197451-hygienicke-stance-nestihaji-trasovat-od-pristiho-tydne-pomuze>

¹¹⁴ NOVOTNÁ, K. a ČTK. Aplikace eRouška startuje. Řekne hygienikům, s kým se nakažený setkal. iDnes.cz [online]. 11. 4. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/mobil/aplikace/erouska-chytra-karantena-koronavirus-covid19cz.A200411_122713_domaci_knn

¹¹⁵ Ministerstvo dokončilo novou verzi eRoušky, ke stažení bude v polovině září. mzc.cz [online]. 2. 9. 2020 [cit. 8. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzc.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-dokoncilo-novou-verzi-erousky-ke-stazeni-bude-v-polovine-zari/>

¹¹⁶ ÚOOÚ: Předseda ÚOOÚ ke zpracování osobních údajů v rámci opatření ke Covid-19. *Právní rozhledy*, 2020, 21, s. III.

¹¹⁷ Podmínky používání. Informace o zpracování osobních údajů a další podmínky používání aplikace eRouška 2.0. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/podminky-pouzivani>

že uvedené právní předpisy předpokládají užívání vnitřních systémů, nikoliv zapojení aplikace vyvinuté soukromými subjekty, které pomáhají s její správou. Za právní základ aplikace eRoušky lze považovat přijetí pandemického zákona, čímž byla přijata novelizace § 62a ZOVZ, který umožňoval uzavřít se soukromým subjektem veřejnou smlouvu, přičemž touto smlouvou musely být ustanoveny předpoklady zpracování osobních údajů. Tento názor potvrzuje ÚOOÚ ve své výroční zprávě z roku 2021.¹¹⁸

Stažení a používání obou verzí aplikace bylo dobrovolné a uživatel eRoušky (dále „osoba UAR“) dával stažením souhlas s jejím fungováním. Přesto „výkon státní moci musí probíhat vždy v zákonném rámci a souhlas subjektu údajů s využitím údajů o poloze a kontaktech se musí pohybovat vždy v tomto rámci, nikoli mimo něj. Udělením souhlasu se chybějící právní základ nenahrazuje“.¹¹⁹ Tím, že eRouška byla využívána veřejnou správou, jsou na její fungování kladeny přísnější nároky po právní stránce, než pokud by zůstala ve správě soukromých subjektů.

Jsem toho názoru, že u verze 1.0 nebyla splněna zásada zákonnosti, neboť ke zpracování osobních údajů z aplikace eRouška mělo docházet z důvodu veřejného zájmu dle čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR, v případě údajů o zdravotním stavu dle čl. 9 odst. 2 písm. i) GDPR, nikoliv podle souhlasu dle čl. 6 odst. 1 písm. a) GDPR, a u údajů o zdravotním stavu dle čl. 9 odst. 2 písm. a) GDPR. Jak je uvedeno výše, souhlas od subjektu údajů by měl být vyžadován až ve chvíli, kdy není možné využít jiný právní titul pro zpracování. Přikláním se také k názoru, že „povinné mobilní aplikace by ze zákona měly poskytnout záruky, že údaje umožňující identifikaci konkrétního uživatele aplikace jsou využity pouze k trasování možného šíření nákazy Covid-19, za důsledného dodržení zásady omezení uložení osobních údajů pouze po dobu nezbytně nutnou“¹²⁰. Chybějící právní rámec tedy nemohl být nahrazen souhlasem. Myslím, že u verze 2.0. je zásada zákonnosti splněna, neboť údaje nebyly předávány orgánům ochrany veřejného zdraví a sloužily pouze k informování uživatelů, pokud se dostaly do kontaktu s nakaženou osobou. Pro případné znovuoobnovení fungování aplikace eRouška¹²¹

¹¹⁸ Výroční zpráva 2020. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2021. ISBN 978-80-210-9835-0. Dostupné online: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=50178

¹¹⁹ Ochrana soukromí v době koronavirové a projekt Chytrá karanténa. *uouu.cz* [online]. 25. 6. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/ochrana-soukromi-v-dobe-koronavirove-a-projekt-chytra-karantena/d-43029>

¹²⁰ Ke zpracování osobních údajů v rámci opatření proti šíření koronaviru. *uouu.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/ke-zpracovani-osobnich-udaju-v-ramci-opatreni-proti-sireni-koronaviru/ds-6134/archiv=0&p1=2611>

¹²¹ Fišer, Miloslav. Aplikace eRouška se vrátí, plánuje budoucí vláda. *Novinky.cz* [online]. 24. 11. 2021 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-software-aplikace-erouska-se-vrati-planuje-budouci-vlada-40378969>

bych navrhovala, aby se uvažovalo o přijetí nového zákona upravující aplikaci eRouška namísto vydání podzákoného právního předpisu.

Dále, pokud by vznikla povinnost používat aplikaci eRouška, pak musí být zavedena na základě zákona dle čl. 4 odst. 1 Listiny. Aby nedocházelo ke znevýhodňování osob technologicky nevybavených, musela by být zavedena i alternativa pro osoby, které nevlastní mobilní zařízení s mobilním operačním systémem. Situace však nenasvědčuje, že by v blízké budoucnosti bylo nařízeno používání aplikace eRouška či jiného podobného nástroje za účelem trasování kontaktů mezi osobami z důvodu ochrany veřejného zdraví.

Mezi osobními údaji zpracovávány v trasovací aplikaci eRouška byly zahrnuty identifikační údaje o osobě UAR, včetně jejích kontaktních údajů (telefonní číslo) a údajů o zdravotním stavu (pozitivní výsledek testu na virus SARS-CoV-19), a to v obou verzích. Nařízení o ochraně osobních údajů je při používání aplikace eRouška dle Veselého ve verzi 1.0 vyhověno na základě těchto tří (základních) principů: režim „opt-out“ (bod 1), pseudonymizace (bod 2) a tzv. data minimisation principle (bod 3).¹²² Veselý k bodu 1 uvádí, že nasbíraná data musí být pod kontrolou uživatele. Pokud mají být údaje odeslány mimo zařízení, pak jedině na základě souhlasu osoby UAR, která navíc musí vědět, kam jsou data odeslána a co se s nimi bude dít. Takový postup odpovídá zásadě subsidiarity zpracování stanovené v čl. 6 odst. 1 GDPR, neboť údaje o osobě UAR jsou odeslány jen v případě, že jsou potřebné pro trasování. Souhlas se zasláním údajů uděluje také osoba UAR, která musí do svého zařízení zadat speciálně vytvořený kód sdělený hygienikem. Toto potvrzují i provedené audity zdrojového kódu (viz níže). Protože zpracování probíhalo na základě souhlasu osoby UAR, bylo jí umožněno tento souhlas také odvolat a všechny údaje v aplikaci eRouška kdykoliv smazat. U verze 1.0 došlo po zadání speciálního údaje k předání telefonního kontaktu na ty osoby, které měly rizikový kontakt.¹²³ Předávání údajů hygieně pak bylo ve verzi 2.0 odstraněno.¹²⁴

Veselý ve svém článku dále zmiňuje, že aktuálně neexistuje způsob, jak zásah do soukromí ještě více minimalizovat (bod 3). S tímto lze souhlasit. Ve verzi 1.0 bylo hygieně

¹²² VESELÝ, O. Aplikace eRouška má moji důvěru. *LinkedIn* [online]. 11. 4. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/aplikace-erouska-ma-moji-duveru-c5%a1ka-m%C3%A1-moji-d%C5%AFv%C4%9Bru-ond%C5%99ej-vesel%C3%BD>

¹²³ Chytrá karanténa. Jak funguje Chytrá karanténa. *Data proti covidu* [online]. 2020 [cit. 13. 7. 2022]. Dostupné z: <https://covid19cz.cz/covid19-cz/manifest/chytra-karantena>

¹²⁴ Informace o zpracování osobních údajů v rámci aplikace eRouška 2.0. *mzcr.cz* [online]. 2020 [cit. 10. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/09/Informace-o-zpracova%C3%81ni%C3%81-osobni%C3%81ch-u%C3%81daju%C3%8A_eRous%C3%8Cka-2.0.pdf

předáváno pouze telefonní číslo osob, které měly rizikový kontakt.¹²⁵ Ve verzi 2.0 už byly údaje jen shromažďovány za účelem vzájemného upozornění mezi uživateli.

Při stažení aplikace eRouška byl každé osobě UAR vygenerován náhodný identifikátor (dále „ID“). ID se měnilo i v případě, že osoba UAR odinstalovala a znovu nainstalovala eRoušku, neboť ID není „*propojeno s žádnými dalšími identifikátory vašeho mobilu, ani s žádnými osobními identifikátory, a v případě předávání klíčů nakaženého (viz dále) ani s těmito klíči*“¹²⁶. K procesu vytváření ID stejně jako k jejich seznamu by nikdo neměl mít přístup. Pokud by ho přesto někdo získal, nemělo by být ID přiřaditelné konkrétní osobě UAR. Tím, že identita osoby UAR byla skryta a poznatelná jen podle ID, došlo k pseudonymizaci. Nicméně toto neodpovídá pokynům EDPB, podle nichž měly být tyto údaje zpracovány anonymizovaným způsobem.¹²⁷ „*Nejde však o anonymní údaje, pokud je zjevně možné přiřadit získané telefonní údaje k telefonnímu číslu a uživatelskému účtu konkrétní osoby.*“¹²⁸

ID bylo pomocí technologie Bluetooth předáváno dalším osobám UAR, které se nacházely v „dostatečné“ vzdálenosti a byly vyhodnoceny jako kontakt (dále „ID-P“). „*Aplikace nezná osobní údaje ani polohu uživatele, ale pouze pseudonáhodné kódy ze zařízení, která se ocitla v blízkém okolí příslušného mobilního telefonu.*“¹²⁹ Pokud bylo ID-P uloženo v zařízení osoby UAR rizikovým kontaktem, došlo ke spárování ID s telefonním číslem a hygienici mohli osobu UAR kontaktovat a případně poslat do karantény.

Dále EDPB v bodě 27 svého stanoviska navrhl možné způsoby, jak by trasovací aplikace měly určovat rizikové kontakty. Navrhl celkem tři podmínky: používat osobní údaje o *vzájemném přiblížení*, nikoliv o poloze. Dále navrhl zákaz opětovné identifikace osoby a shromažďovat informace pouze v koncových zařízeních uživatele.¹³⁰ Kromě toho byla pro vývoj trasovacích aplikací doporučena nutnost souhlasu uživatelů se zpracováním osobních

¹²⁵ Chytrá karanténa. Jak funguje Chytrá karanténa. *Data proti covidu* [online]. 2020 [cit. 13. 7. 2022]. Dostupné z: <https://covid19cz.cz/covid19-cz/manifest/chytra-karantena>

¹²⁶ Podmínky používání. Informace o zpracování osobních údajů a další podmínky používání aplikace eRouška 2.0. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/podminky-pouzivani>

¹²⁷ Stanovisko (EDPB) ke zpracování osobních údajů v souvislosti s propuknutím nákazy Covid-19. *uouu.cz* [online]. 19. 3. 2020 [cit. 2. 8. 2022]. Dostupné z: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=40779

Český překlad: <https://www.uouu.cz/stanovisko-sboru-ke-zpracovani-osobnich-udaju-v-souvislosti-s-propuknutim-nakazy-covid-19/d-40769>

¹²⁸ Ochrana soukromí v době koronavirové a projekt Chytrá karanténa. *uouu.cz* [online]. 25. 6. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/ochrana-soukromi-v-dobe-koronavirove-a-projekt-chytra-karantena/d-43029>

¹²⁹ Chránil jsem, chráním těbe! *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/>

¹³⁰ Pokyny 04/2020 k používání lokalizačních údajů a nástrojů k trasování kontaktů v souvislosti s propuknutím onemocnění Covid-19. *Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB)* [online]. 21. 4. 2020 [cit. 2. 10. 2022]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_cs

údajů a využití decentralizované metody uchování těchto údajů (nejlépe v koncových zařízeních uživatelů), které byly získány pomocí Bluetooth technologie a mohly být uživatelem vymazány.

Současně Evropská komise i EDPB žádaly zveřejnění zdrojového kódu, aby mohla proběhnout kontrola jeho funkcí.¹³¹ U aplikace eRouška došlo k provedení auditu, jenž hodnotil hlavně zdrojový kód aplikace a způsob zpracování osobních údajů. Závěrem auditu pro verzi 1.0 bylo, že aplikace neodesílá data o setkání bez vůle uživatele a nesbírá údaje o GPS poloze telefonu.¹³² Verze 2.0 se lišila hlavně provedením implementace technologie od společnosti Apple a Google¹³³. Závěrem auditu FIT ČVUT bylo, že verze 2.0 „*neodesílá data o setkání uživatele mimo zařízení, nesbírá údaje o GPS poloze telefonu a informace o setkáních jsou na mobilním zařízení uloženy v úložišti plně pod kontrolou Apple/Google API, tedy je není možné zobrazit vývojářům aplikace ani uživatelům*“.

U verze 1.0 není jisté, kdo byl správcem údajů, neboť do jejího vývoje bylo zapojeno mnoho soukromých subjektů. Zpracovatelem ve verzi 1.0 byla společnost Keboola Czech, s. r. o., která také využívala subdodavatele.¹³⁴ Ve verzi 2.0 bylo správcem údajů Ministerstvo zdravotnictví. Verze 2.0 následně přešla do správy orgánů veřejné správy a na zajištění provozu aplikace se podílela Národní agentura pro komunikační a informační technologie, s. p. na základě smlouvy ze dne 31. 7. 2020, zveřejněné pod č. j. 1005/2020.

V souladu se zásadou omezení uložení byla doba zpracování uložených klíčů od ostatních uživatelů eRoušky (výše jako ID-P) stanovena jen na dobu čtrnácti dnů, což je současně inkubační doba onemocnění Covid-19. Po uplynutí této lhůty došlo ke smazání ID-P z mobilního zařízení. Údaje uložené v mobilu osoby UAR byly shromažďovány maximálně po dobu sto osmdesáti dnů¹³⁵, což se zdá jako nepřiměřeně dlouhá doba. Každá osoba UAR ale měla možnost tyto údaje přímo v aplikaci eRouška kdykoliv smazat. Dle mého názoru počítala každá osoba UAR s tím, že údaje budou uloženy jen po dobu trvání pandemie onemocnění Covid-19. K tomuto skutečně došlo, a to ukončením provozování aplikace eRouška k 31. 10. 2021, kdy byla smazána všechna data osob UAR.¹³⁶

¹³¹ ETTELDORF, Ch. EU Member State Data Protection Authorities Deal with Covid-19: An Overview. *European Data Protection Law Review*, 2020, 6(2), pp. 265–280. ISSN: 2364–284X.

¹³² Audit a kód. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/audit-kod>

¹³³ Časté dotazy. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/aste-dotazy>

¹³⁴ Celé znění smlouvy dostupné v registru smluv na: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/12307632>

¹³⁵ Podmínky používání. Informace o zpracování osobních údajů a další podmínky používání aplikace eRouška 2.0. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/podminky-pouzivani>

¹³⁶ Časté dotazy. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/aste-dotazy>

S postupným rozvolňováním opatření, která po určitou dobu omezovala i pohyb osob mezi členskými státy, bylo zapotřebí zajistit propojení trasovacích aplikací členských států EU. Na jejich žádost tak Evropská komise rozhodla o zřízení brány pro zajištění interoperability jednotlivých trasovacích aplikací členských států. Zapojením do interoperability by nemělo dojít k ohrožení ochrany osobních údajů. „*Brána tak bude sdílet minimum informací nezbytné k tomu, aby člověk mohl být upozorněn v případě, že se setkal s nakaženým, který také používá jednu z aplikací zapojených do systému.*“¹³⁷ Toto je zaručeno skutečností, že aplikace sbírá pouze šifrované pseudoanonymizované údaje o osobě a nepožaduje po uživateli sdílet údaje o geografické poloze (data z GPS). Kód, který je sdílen mezi uživateli, je náhodně generován a neobsahuje údaje, jež by mohly vést až k uživateli. Zároveň jsou údaje uchovávány pouze po dobu čtrnácti dní po přenosu mezi aplikací a serverem, tedy do uplynutí inkubační doby onemocnění Covid-19.¹³⁸ Zárukou jsou také právní předpisy EU, kterými se při sdílení osobních dat musí aplikace, brána i používané servery řídit. „*Návrh pokynů byl konzultován s Evropským sborem pro ochranu osobních údajů, který vydal dopis, v němž iniciativu Komise vypracovat celoevropský a koordinovaný přístup vítá.*“¹³⁹

Trasovací aplikace byly vyvíjeny po celém světě. Prestižní časopis MIT Technology Review posuzoval dvacet pět vybraných trasovacích aplikací, kam patřila i eRouška. V tomto článku bylo zhodnoceno, že aplikace eRouška splňuje všech pět následujících principů navržených Americkým svazem pro občanské svobody:

- *dobrovolnost stažení a používání aplikace;*
- *existence omezení, aby sbíraná data byla používána pouze ke sledování v souvislosti s Covid-19;*
- *mazání starých a použitých dat;*
- *sběr informací, které jsou potřebné ke sledování Covid-19 a*
- *transparentnost aplikace.*¹⁴⁰

Z mých zjištění je zřejmé, že aplikace eRouška ve verzi 1.0 nespĺňovala podmínky pro její použití při trasování orgány ochrany veřejného zdraví. Prvním pochybením byla

¹³⁷ Koronavirus: brána EU k zajištění interoperability aplikací pro vysledování kontaktů a varování – otázky a odpovědi. *Evropská komise* [online]. 19. 10. 2020 [cit. 15. 7. 2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_1905#gateway

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ O'NEILL, P. H., RYAN-MOSLEY, T. & B. JOHNSON. A flood of coronavirus apps are tracking us. Now it's time to keep track of them. (Hromada aplikací nás sleduje. Nyní je potřeba je zhodnotit.) *MIT Technology Review* [online]. 7. 5. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.technologyreview.com/2020/05/07/1000961/launching-mittr-covid-tracing-tracker/> Český překlad dostupný zde: <https://tech.hn.cz/c7-66773100-oohnm-f7c7da0265c3038>

skutečnost, že nebyl vydán žádný právní předpis na úrovni zákona, který by ji jako nástroj trasování zakotvil. Třebaže aplikace eRouška byla vytvořena tak, aby vyhověla požadavkům dle GDPR i ZZOU, zákon nebo alespoň prováděcí předpis by měl stanovit podmínky zpracování osobních údajů, nikoliv podmínky užívání. Mimoto údaje uložené v aplikaci eRouška nebyly anonymizovány a její uživatel byl pomocí telefonního čísla identifikovatelný. U verze 2.0 existuje riziko, že došlo k ukládání údajů o poloze uživatelů této aplikace, hlavně v případě operačního systému Android¹⁴¹. Obě verze aplikace eRouška nebyly ani podstatným nástrojem trasování, neboť „*maximální počet stažení aplikace byl 1,6 milionu aktivních aplikací, k září 2021 pouze 0,5 milionu*“¹⁴².

3.4. Prokazování bezinfekčnosti

Postupně se opouštělo od zavádění celoplošných opatření proti šíření onemocnění Covid-19. Začátkem roku 2020 byla vládou přijímána spíše opatření, jejichž cílem bylo omezit konání hromadných akcí a styk veřejnosti, kdy mohlo docházet k vysokému počtu rizikových kontaktů. Tato krizová opatření se týkala omezení volného pohybu, prodeje a poskytování služeb, omezování provozu škol a školských zařízení a další. Podobná opatření byla následně přijímána i Ministerstvem zdravotnictví jako mimořádná opatření podle ZOVZ. Tato omezení se týkala osob, které nemohly prokázat svoji bezinfekčnost.

Bezinfekčnost se prokazuje systémem O-T-N neboli očkování, test, prodělaná nemoc.¹⁴³ V této podkapitole se věnuji Covid pasu, který byl představen jako řešení prokazování bezinfekčnosti ve všech členských státech EU. Problematika Covid pasu souvisí s otázkou vydávání potvrzení o provedeném očkování, testu či nemoci, čemuž se budu krátce věnovat. Nezabývám se aplikací Tečka, která umožňovala stáhnout si potvrzení o bezinfekčnosti do chytrého telefonu, ani aplikací čTečka, pomocí které se kontrolovala platnost potvrzení o bezinfekčnosti, kterým se osoba prokazovala.

Začátkem roku 2020 převažovala snaha o aplikaci trasování a o přerušování řetězce šířící se nákazy. Postupně bylo zjišťováno, že „*průběh nemoci je v 80 % velmi mírný až bezpříznakový*“¹⁴⁴, proto se více pozornosti soustředilo také na „zdravé“ osoby, tak

¹⁴¹ Podmínky používání. Informace o zpracování osobních údajů a další podmínky používání aplikace eRouška 2.0. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/podminky-pouzivani>

¹⁴² Kontrolní závěr z kontrolní akce 21/35 – Peněžní prostředky na informační podporu protiepidemických činností. *Nejvyšší kontrolní úřad* [online]. 31. 1. 2022 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/k21035.pdf>

¹⁴³ Systém O-T-N (očkování, test, prodělaná nemoc). *Krajská hygienická stanice Pardubického kraje* [online]. 8. 10. 2021 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.khspsc.cz/system-o-t-n-ockovani-test-prodelana-nemoc/>

¹⁴⁴ UHLÍKOVÁ, M. Koronavirus očima odborníků z Univerzity Karlovy. *iForum.cz* [online]. 28. 2. 2020 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-16678.html>

aby v případě nákazy byly posílány do izolace, neboť „ohroženi jsou jedinci starší 65 let, nemocní s chronickým plicním a kardiovaskulárním onemocněním a imunitně významně oslabení jedinci“¹⁴⁵. Souběžně s trasováním bylo prováděno testování jako jeden ze způsobů, jak prokázat přítomnost onemocnění Covid-19 a izolovat nakažené jedince od „zdravých“. Oproti jiným chorobám mohlo onemocnění Covid-19 probíhat i bezpříznakově. Pravděpodobnost, že se u osoby projeví příznaky, záležela na mutaci viru SARS-CoV-19 s tím, že bez klinických příznaků mohlo být 10–50 % případů.¹⁴⁶ Testování se stalo nejdůležitějším nástrojem proti šíření onemocnění Covid-19.

Výsledky provedených testů byly zaznamenávány do ISIN, kam měly přístup jen oprávněné osoby. ISIN¹⁴⁷ slouží k evidenci a analýze výskytu infekčních nemocí v České republice. Správcem tohoto systému, a tedy i tím, kdo zajišťuje ochranu osobních údajů, je Ministerstvo zdravotnictví. Z hlediska zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, se jedná o významný informační systém provozovaný s vysokým zabezpečením. ISIN byl v průběhu pandemie Covid-19 postupně měněn tak, aby odpovídal vývoji pandemie, a to na základě požadavků Ministerstva zdravotnictví a krajských hygienických stanic. Součástí ISIN byly také všechny e-žádanky vystavované pro účely laboratorního vyšetření a odhalení nákazy Covid-19, a to metodou RT-PCR, která byla indikována buď z důvodu *diagnostického*, *epidemiologického* či *preventivního*¹⁴⁸.

V době pandemie neprobíhalo jenom testování veřejnosti. Od jara 2021 byla mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví stanovena zaměstnavatelům povinnost zajistit, že se na pracovišti nacházejí pouze zaměstnanci, kteří prokázali svou bezinfekčnost. Za tímto účelem se provádělo testování zaměstnanců¹⁴⁹ a podobně probíhalo také testování žáků v rámci školních zařízení.¹⁵⁰

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ STÁREK, J. Covid-19. Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze [online]. 23. 2. 2022 [cit. 04. 11. 2022]. Dostupné z: <https://khsstc.cz/covid-19/>

¹⁴⁷ Právním základem je ZOVZ, vyhláška č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce ve znění pozdějších předpisů, vyhláška 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče.

¹⁴⁸ Strategie testování onemocnění Covid-19 pro sezónu respiračních onemocnění 2020/2021. Ministerstvo zdravotnictví a Rada vlády pro zdravotní rizika. [online]. 29. 9. 2020 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/MZ_CR/Strategie_testovani_COVID_19_def_200929.pdf

¹⁴⁹ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č.j. MZDR 47828/2020-16/MIN/KAN ze dne 1. 3. 2021 a další mimořádná opatření upravující testování zaměstnanců.

¹⁵⁰ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j. MZDR 14592/2021-3/MIN/KAN ze dne 6. 4. 2021 a další mimořádná opatření upravující testování zaměstnanců.

V podobné době se zároveň rozbíhalo očkování, které bylo rozděleno do tří fází podle skupin lidí, jimž bylo umožněno se na očkování registrovat.¹⁵¹ V souvislosti s podáním očkovací látky musel poskytovatel této zdravotní služby uvést do zdravotnické dokumentace datum provedení vakcinace, název očkovací látky a číslo šarže dle § 1 odst. 2 písm. h) dle vyhlášky č. 98/2012, o zdravotnické dokumentaci. Tímto byla u poskytovatele očkování vedena o očkovaném nová zdravotnická dokumentace dle § 53 odst. 1 ZdravSI¹⁵² a navíc byla stanovena povinnost zanést informaci o provedení vakcinace do systému ISIN.¹⁵³

Pro prokázání prodělání onemocnění Covid-19 bylo možné předložit výsledek pozitivního testu, případně potvrzení od praktického lékaře.¹⁵⁴ V časovém úseku devadesáti dní, který byl následně prodloužen na sto osmdesát dnů¹⁵⁵, nemohla být daná osoba poslána do karantény a současně byla považována za bezinfekční. Neuznávaly se však laboratorně potvrzené protilátky proti onemocnění Covid-19, neboť neexistoval vědecký konsensus o tom, jaká hodnota protilátek osobu chrání.

3.5. Covid pas aneb Digitální zelený pas

EU neměla jako celek na začátku pandemie onemocnění Covid-19 přichystaná žádná opatření vhodná pro všechny členské státy, proto si jednotlivé země samy regulovaly omezení vstupu na své území (kontroly na hranicích), podmínky karantény či izolace a mimo jiné i zavedení povinné karantény pro osoby cestující z rizikových oblastí. Zavedená opatření omezovala a mnohdy zcela znemožňovala volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu, což je dle SFEU možné v případě ochrany veřejného zdraví. Konkrétně lze pohyb zboží omezit dle čl. 36, pohyb osob dle čl. 45 odst. 3 a čl. 52, a služeb dle čl. 62 ve spojení s čl. 52. *„V důsledku probíhající pandemie Covid-19 způsobené virem SARS-CoV-2, která v Evropě propukla počátkem roku 2020, došlo k nejmasivnějšímu omezování volného pohybu osob*

¹⁵¹ Strategie očkování proti Covid-19. *szu.cz* [online]. Aktualizovaná verze z 22. 12. 2020 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/strategie-ockovani-proti-nemoci-covid-19>

¹⁵² Pokyn k vedení zdravotnické dokumentace a informovaného souhlasu. *mzcr.cz* [online]. 01/2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/01/Dodatek-3-P%C5%99%C3%ADlohy-1-%E2%80%93-Pokyn-k-veden%C3%AD-zdravotnick%C3%A9-dokumentace-a-informovan%C3%A9mu-souhlasu-1.pdf>

¹⁵³ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 21. 12. 2020, č. j. MZDR 60876/2020-1/MIN/KAN.

¹⁵⁴ Odpověď Ministerstva zdravotnictví na žádost o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. *mzcr.cz* [online]. 28. 1. 2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/03/83-A.pdf>

¹⁵⁵ Vláda chce nastavit pravidla pro tzv. covidové pasy, souhlasila i s prodloužením ochranné lhůty po prodělání Covid-19 z 90 na 180 dnů. *mzcr.cz* [online]. 21. 5. 2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/vlada-chce-nastavit-pravidla-pro-tzv-covidove-pasy-souhlasila-i-s-prodlouzenim-ochrannu-lhuty-po-prodelani-covid-19-z-90-na-180-dnu/>

v historii evropské integrace. Takto rozsáhlé omezování pohybu občanů EU za účelem zvládnutí pandemie přitom vyvolává velmi naléhavou potřebu koordinace postupu členských států.“¹⁵⁶

Se schválením očkovacích látek proti onemocnění Covid-19 vznikla potřeba evidovat provedená očkování fyzických osob a současně zavést takové nástroje, které umožní sdílet informaci o provedeném očkování i mezi členskými státy EU. Za první dokument, který vedl k nařízení, jež upravovalo potvrzení o „bezinfekčnosti“, lze považovat Doporučení Rady. V tomto Doporučení Rady byly zmíněny čtyři klíčové oblasti, v nichž by měly členské státy spolupracovat:

1. stanovení společných kritérií při rozhodování o zavádění cestovních omezení;
2. zavádění kritérií pro barevný kód (dále „semafor“);
3. zavádění opatření vůči osobám cestujícím z vysoce rizikových oblastí a
4. srozumitelné informování veřejnosti o všech zaváděných omezeních.

Na to navázalo Doporučení Rady II, které reagovalo na nově objevené mutace viru způsobující onemocnění Covid-19, ale také detailněji stanovilo bližší podmínky pro zavedení některých opatření. V té době se také ustálilo zavedení barevného označení států (dále „traffic light maps“) v závislosti na množství hlášených případů nákazy Covid-19 a míry pozitivních testů na toto onemocnění. Následně byl představen Návrh Covid pasu.

Ve svém stanovisku k Návrhu Covid pasu se ÚOOÚ zabýval podstatou digitálního zeleného certifikátu (Covid pasu), zkoumal názory dalších členských států a následně zhodnotil dosavadní přístup k zavádění hygienických registrů. ÚOOÚ označil vytvoření registru pro funkčnost Covid pasu za nerozumný návrh. „Předpokládaný počet evidovaných se bude pohybovat v řádu milionů lidí, proto se jedná o vysoce riskantní zpracování osobních údajů podle článku 35 odst. 1 GDPR a je nutno splnit všechny ostatní podmínky GDPR, tedy posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA) v celém kontextu práv a svobod jedince podle článku 35 GDPR, posudek pověřence pro ochranu osobních údajů podle článku 35 odst. 2 GDPR a předchozí konzultaci s ÚOOÚ podle článku 36 GDPR.“¹⁵⁷ Pro fungování Covid pasu by tak neměla být vytvořena databáze ověřující osobní údaje, ale ověřující platnost a autenticitu certifikátu.¹⁵⁸

¹⁵⁶ SVOBODOVÁ, M. a B. PETERKA. Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie Covid-19 dostatečná? *Správní právo*, 2021, LIV (6–7), s. 343–368. ISSN: 0139-6005.

¹⁵⁷ Stanovisko pro přípravu právního aktu o zpracování osobních údajů při používání digitálního zeleného certifikátu. *uouu.cz* [online]. 9. 4. 2021 [cit. 4. 7. 2022].

Dostupné z: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=49213

¹⁵⁸ Tamtéž.

Covid pas byl zaveden Nařízením o Covid pasu. Současně s ním bylo zavedeno nařízení upravující jeho vydávání pro „*státní příslušníky třetích zemí, kteří mají na jejich území oprávněný pobyt nebo bydliště a kteří mohou v souladu s právem Unie cestovat do jiných členských států*“ dle čl. 1 Nařízení o Covid pasu pro cizince. Obě nařízení vstoupila v platnost dne 15. 6. 2021, kdy byla zveřejněna v Úředním věstníku EU. V jednotlivých člancích těchto ustanovení bylo uvedeno, že se nařízení mají používat od 1. 7. 2021 do 30. 6. 2022 dle čl. 17 Nařízení o Covid pasu a dle čl. 3 Nařízení o Covid pasu pro cizince. Dne 29. 6. 2022 bylo vydáno nařízení Evropského parlamentu a Rady 2022/1034, jehož hlavní změnou bylo prodloužení platnosti Covid pasu do 30. 6. 2023.

Covid pas by měl obsahovat jen omezené informace o jeho držiteli, aby mohla být provedena kontrola správnosti uvedených údajů při identifikaci tohoto držitele a zároveň byla splněna zásada minimalizace údajů. Ve svém stanovisku k Návrhu Covid pasu ÚOOÚ uvedl plán Komise, podle něhož budou certifikáty obsahovat „*jméno a příjmení, datum narození, datum vydání, příslušné informace o očkovací látce/testu/uzdravení a jedinečný identifikátor certifikátu*“¹⁵⁹. Rozsah údajů na Covid pasu závisí na tom, jaký typ certifikátu byl osobě vydán. V čl. 3 Nařízení o Covid pasu je stanoveno, že digitální certifikát EU Covid (Covid pas) je vydáván jako:

1. certifikát o očkování;
2. certifikát o testu a
3. certifikát o zotavení.

Důvodem pro zavedení všech tří typů certifikátu byla snaha předejít diskriminaci osob, které nejsou očkovány. Certifikát o očkování se vydává po podání očkovací látky dle čl. 5 odst. 1 Nařízení o Covid pasu. Samotný certifikát o očkování, zvláště po první dávce, nemusel vždy stačit, aby byla osoba považována za bezinfekční a nebyla omezena ve volném pohybu a v přístupu k určitým službám. Na každém členském státě záviselo, jaká opatření pro ochranu veřejného zdraví zavádí a jak bude certifikát o očkování uznávat. Pokud za dostatečné považoval potvrzení o očkování vydané v jeho zemi, tak dle § 5 odst. 5 Nařízení o Covid pasu musel shodně akceptovat certifikáty, které byly vydány v jiném členském státě. V ČR byla pro platnost certifikátu o očkování vyžadováno dokončení očkování dle zvoleného

¹⁵⁹ Stanovisko pro přípravu právního aktu o zpracování osobních údajů při používání digitálního zeleného certifikátu. [uoou.cz](https://www.uoou.cz) [online]. 9. 4. 2021 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=49213

očkovacího schématu.¹⁶⁰ Platnost certifikátů si nejprve určovaly členské státy samy. V ČR byla stanovena platnost na neomezenou dobu, která byla posléze na základě doporučení Evropské komise omezena na devět měsíců a po posilovací dávce už byla neomezená.¹⁶¹

Podobně bylo přístupováno k certifikátu o testování. Každý ze členských států si mohl tuto lhůtu, po kterou jsou výsledky testů považovány za „prokazatelné“, upravit samostatně. V ČR byl PCR test uznáván po dobu sedmi dnů od provedení testu, až následně došlo ke krácení jeho platnosti pouze na 72 hodin od provedení testu.¹⁶² U RAT byla platnost nejčastěji tři dny, případně dvacet čtyři hodin, pokud byl proveden on-line pod dozorem lékařského pracovníka, případně pouze po dobu konání akce, byl-li RAT vykonán před vstupem na kulturní akci.¹⁶³ V ČR došlo ke konci roku 2021 ke změně uznávání certifikátů o testování,¹⁶⁴ takže se uznával antigenní test osobám stanoveným mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 18. 11. 2021, č. j. MZDR 47828/2020-31/MIN/KAT. Toto období je charakterizováno přechodem k systému O-N. Neuznáváním testů se zabýval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2022, sp. zn. 8 Ao 2/2022, kdy soud konstatoval, že „není možné, aby stát zastřeně nařídil očkování jako povinné tím, že ztíží neočkovaným přístup k službám. Tím totiž zasahuje do práv neočkovaných, ale i podnikatelů provozujících dotčené služby.“

Pro vydávání certifikátu o zotavení bylo stanoveno, že může být vydán nejdříve jedenáct dnů po provedení PCR testu s pozitivním výsledkem dle čl. 7 odst. 5 Nařízení o Covid pasu. Certifikát o zotavení mohl být teoreticky vystavován na základě laboratorně naměřených protilátek, ale na tuto problematiku neexistoval jednotný názor v rámci členských států EU. V ČR převažoval názor, že „imunitu proti onemocnění Covid-19 nelze ztotožňovat s laboratorně naměřenými protilátkami proti uvedené nemoci, neboť taková imunita je komplexní reakcí organismu. Na tom, kdy již naměřené protilátky představují dostatečnou

¹⁶⁰ Pro příklad mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 29. 1. 2021, č. j. MZDR 14601/2021-34/MIN/KAT.

¹⁶¹ Od 1. ledna budou očkovací certifikáty platit jen 9 měsíců, posilovací dávka prodlouží jejich platnost na neomezenou dobu. *mzcr.cz* [online]. 2. 12. 2021 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/od-1-ledna-budou-ockovaci-certifikaty-platit-jen-9-mesicu-posilovaci-davka-prodlouzi-jejich-platnost-na-neomezenou-dobu/>

¹⁶² Respirátory na hromadných akcích i kratší platnost testů. Vláda schválila nová opatření. *mzcr.cz* [online]. 20. 10. 2021 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/respiratory-na-hromadnych-akcich-i-kratsi-platnost-testu-vlada-schvalila-nova-opatreni/>

¹⁶³ Přehledně: Kdy antigenní test platí jen 24 hodin, kdy 3 dny a kdy týden. *Seznamzpravy.cz* [online]. 1. 9. 2021 [cit. 19. 8. 2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prehledne-kdy-antigenni-test-plati-jen-24-hodin-kdy-3-dny-a-kdy-tyden-173671>

¹⁶⁴ Vláda projednala přísnější protiepidemická opatření, od pondělí se při návštěvě služeb či sportovních akcí bude uznávat pouze O-N. *Vláda České republiky* [online]. 18. 11. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-projednala-prisnejsi-protiepidemicka-opatreni--od-pondeli-se-pri-navsteve-služeb-ci-sportovnich-akci-bude-uznavat-pouze-o-n-192273/>

*imunitu, není vědecká shoda a zároveň je měření protilátek problematické i z dalších důvodů“.*¹⁶⁵

Dle Nařízení o Covid pasu obsahuje vydaný Covid pas vždy osobní údaje o totožnosti držitele a metadata certifikátu nebo jedinečný identifikátor. Specificky musí být na certifikátu o očkování uvedeny informace o podané očkovací látce proti onemocnění Covid-19 a o počtu dávek podaných držiteli dle čl. 5 odst. 2 písm. b) Nařízení o Covid pasu. Na certifikátu o testu musí být uvedena informace o druhu provedeného testu (PCR test nebo antigenní test), který držitel podstoupil dle čl. 6 odst. 2 písm. b) Nařízení o Covid pasu. Informace o prodělané infekci SARS-CoV-2 musely být po pozitivním výsledku obsaženy na certifikátu o zotavení dle čl. 7 odst. 2 písm. b) Nařízení o Covid pasu. Pro jednotlivé druhy Covid pasu pak přílohy č. 1 až č. 3 upravovaly „zvláštní datová pole“, do nichž byly osobní údaje zapisovány.

Pro ověření pravdivosti a platnosti Covid pasu byla zavedena infrastruktura veřejných klíčů dle čl. 4 odst. 2 Nařízení o Covid pasu. Z textu tohoto článku je zřejmé, že rámec pro důvěryhodnost fungoval způsobem, kdy se mezi členskými státy sdílely „jen“ identifikátory. Nedošlo tedy k vytvoření systému, který by shromažďoval údaje o všech osobách, jimž byl vystaven Covid pas. Rámec důvěryhodnosti je určen kombinací zavedení pravidel, politiky, specifikace, protokolů, datových formátů a digitální infrastruktury, které upravují a umožňují spolehlivé a zabezpečené vydávání a ověřování certifikátů s cílem zajistit jejich důvěryhodnost potvrzením jejich pravosti, platnosti a integrity prostřednictvím použití elektronických pečeti. Správcem osobních údajů jsou ty orgány veřejné správy, které vydávají Covid pas. V ČR je to Ministerstvo zdravotnictví, kdy provozovatelem této informační infrastruktury je Ústav zdravotnických informací a statistiky a NAKIT.¹⁶⁶

V souladu se zásadou omezení uložení bylo stanoveno, že Covid pas bude veden jen po určitou dobu – od 1. 7. 2021 do 30. 6. 2022 dle čl. 17 Nařízení o Covid pasu a dle čl. 3 Nařízení o Covid pasu pro cizince. Protože nebylo zřejmé, zda nebude pokračovat nárůst počtu nakažených, vzrůstala potřeba zajistit, aby fungoval jednotný způsob prokazování bezinfekčnosti. Dne 29. 6. 2022¹⁶⁷ bylo schváleno prodloužení platnosti Covid pasu do 30. 6. 2023. Zatím není zřejmé, zda dojde k novému prodloužení platnosti, nebo zda bude fungování Covid pasu ukončeno.

¹⁶⁵ Bod 51 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2021, č. j. 8 Ao 22/2021-183.

¹⁶⁶ Informace o zpracování osobních údajů v rámci mobilní aplikace Tečka. *mzcr.cz* [online]. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ockodoc.mzcr.cz/napoveda/tecka/cz/podminky-pouzivani/>

¹⁶⁷ Nařízení Evropského parlamentu a rady 2022/1034.

Nařízení o Covid pasu zároveň specifikuje způsob zpracovávání osobních údajů v souvislosti s Covid pasem. Způsob provedení odpovídá GDPR, přičemž dokument na něj přímo sám odkazuje v několika ustanoveních, zvláště v čl. 10 odst. 1 Nařízení o Covid pasu. V čl. 10 odst. 2 specifikuje účel zpracování osobních údajů pro „*přístup k informacím uvedených v certifikátu a jejich ověření, aby se usnadnil výkon práva na volný pohyb v Evropské unii během pandemie Covid-19*“. Tento článek také stanovuje dobu uchovávání osobních údajů na období pandemie Covid-19, tedy na dobu určitou bez přesného určení data. V odst. 4 omezuje tuto dobu pouze na období, kdy jsou zavedena opatření, která brání využívat práva na volný pohyb. Zpracovatelům osobních údajů je zakázáno uchovávat tyto údaje pro jiné účely, než je potvrzení platnosti certifikátu. V odst. 8 navíc článek stanovuje zákaz předávání osobních údajů zpracovatelem do třetích zemí.

K otázce Covid pasu doplňují, že vláda chtěla zakotvit jejich vydávání do právního řádu ČR. K předložení tohoto návrhu došlo sněmovním tiskem č. 1231 ze dne 31. 5. 2021. ÚOOÚ se k návrhu vyjádřil tak, že z pohledu ochrany osobních údajů obsahuje procedurální nedostatky. Také upozornil na to, že předchozí návrh byl v uvažovaném § 69 odst. 1 písm. i) ZOVZ v rozporu s ústavním pořádkem.¹⁶⁸ Ke schválení tohoto návrhu nedošlo, neboť skončilo volební období Poslanecké sněmovny.¹⁶⁹

Problematika, zda Covid pas zcela odpovídá GDPR, nebyla dořešena. Stanoviska ÚOOÚ i EDPB souvisela s přijímáním Nařízení o Covid pasu, ale zatím nedošlo ke zpětnému posouzení. Tím, že nedošlo k vytvoření jednotného systému obsahujícího osobní data, ale jen systému potvrzujícího pravdivost a platnost Covid pasu, byla naplněna zásada minimalizace dat. Mezi členskými státy EU jsou sdíleny jen „unikátní“ identifikátory certifikátů. Není však jisté, jak bude s Covid pasem nakládáno dále. Dle současné situace se zdá, že nejhorší období pandemie onemocnění Covid-19 již skončilo, je tedy otázka, zda neskončil také účel zpracovávání osobních údajů. Tím, že dochází k prodloužení platnosti Nařízení o Covid pasu, jsou i členské státy povinny prodloužit dobu uchovávání osobních údajů, ačkoliv už mělo dojít k jejich výmazu.

¹⁶⁸ K vládnímu návrhu zákona o Covid pasech. *uouu.cz* [online]. 8. 6. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/k-vladnimu-navrhu-zakona-o-covid-pasech/d-50514>

¹⁶⁹ Sněmovní tisk 1231 – Novela z. o ochraně veřejného zdraví. *psp.cz* [online]. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/historie.sqw?o=8&T=1231>

Závěr

Ve své práci jsem zmapovala opatření přijímaná v letech 2020–2021, kdy docházelo k předávání osobních údajů mezi orgány ochrany veřejného zdraví a dalšími subjekty. Tato opatření byla nejčastěji přijímána mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví na základě zákona o ochraně veřejného zdraví. V únoru 2021 se stal účinným pandemický zákon, podle kterého se měla nová opatření přijímat a podle kterého došlo k vyhlášení pandemická pohotovosti, což byl stav, který měl nahradit nouzový stav. Očekávané se nestalo, neboť poslední nouzový stav v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 skončil až dne 25. 12. 2021.

Přijímaná opatření lze dělit na ta, jejichž cílem bylo trasování nakažených osob nebo osob s rizikovým kontaktem, a ta, jejichž účelem bylo prokázání bezinfekčnosti. Cílem nástrojů, které byly součástí tzv. chytré karantény, bylo trasování a přerušení řetězce šíření onemocnění Covid-19. Sem řadíme vzpomínkovou mapu a aplikaci eRouška. Bezinfekčnost byla vyžadována pro umožnění osobní přítomnosti na pracovišti, kulturních akcích a po určitou dobu i pro možnost stravovat se v restauračních zařízeních. Osoba se mohla prokazovat buď dokladem o očkování, testem nebo certifikátem o prodělání onemocnění Covid-19. Přijetím Covid pasu byl vytvořen jednotný certifikát o prokazování bezinfekčnosti, který byl uznáván v rámci všech členských států Evropské unie.

Pro vytvoření vzpomínkové mapy bylo potřeba, aby osoba po rizikovém kontaktu s jejím vytvořením souhlasila. Na bázi dobrovolnosti fungovalo také stahování aplikace eRouška. Z mých zjištění plyne, že verzi 1.0 aplikace eRouška chyběl právní rámec pro zpracování osobních údajů, neboť namísto souhlasu uživatele měl být tímto titulem veřejný zájem v oblasti veřejného zdraví. Ve verzi 2.0 aplikace eRouška nebyly osobní údaje předávány hygienikům, ale sloužily k varování uživatelů aplikace v případech, kdy se dostali do rizikového kontaktu s dalším uživatelem eRoušky, který byl pozitivně testován na přítomnost viru SARS-CoV-19. Ve verzi 2.0 byly použity systémy technologických společností, proto mohlo docházet k ukládání údajů o poloze uživatelů.

V krátkosti jsem se také věnovala otázce prokazování bezinfekčnosti, neboť toto téma bylo nezbytné pro celistvost diplomové práce a pro svou souvislost s Covid pasem. Pro jednotný způsob uznávání bezinfekčnosti v rámci celé Evropské unie bylo rozhodnuto o zavedení Covid pasu. Hlavní výhodou tohoto přístupu byla uznatelnost provedených testů, očkování i prodělání onemocnění Covid-19 v rámci celé Unie. Z pohledu ochrany osobních údajů bylo třeba zjistit, jaké údaje jsou mezi členskými státy EU předávány a jak se prokazuje platnost a pravdivost

Covid pasu. ÚOOÚ doporučoval, aby tento společný systém potvrzoval pravost Covid pasu, ale osobní údaje zpracovával jen ten členský stát, který Covid pas osobě vydal. K dnešnímu dni jsem nenašla informace o tom, že by se ÚOOÚ či EDPB k problematice Covid Pasu vrátily. V práci jsem dospěla k závěru, že mezi členskými státy jsou sdíleny pouze „unikátní“ identifikátory certifikátů, tedy nikoliv osobní údaje držitelů Covid pasu. Zůstává však nevyjasněná odpověď na otázku, jak bude s Covid pasem nakládáno v budoucnu. Domnívám se, že v současnosti chybí důvod ke zpracování osobních údajů v rámci systémů Covid pasu, neboť skončil stav pandemie onemocnění Covid-19.

U každého opatření se mi podařilo zjistit, jaké údaje byly zpracovávány, kdo byl jejich správcem, jaká byla doba uložení těchto údajů a zda byly splněny zásady dle čl. 5 GDPR. O osobách se zpracovávaly identifikační údaje a údaje o zdravotním stavu. Potvrdil se mi předpoklad, že správcem těchto údajů bylo ve většině případů Ministerstvo zdravotnictví, které spravuje NZIS. Nepodařilo se mi odpovědět na otázku ohledně doby uložení, neboť jsem nenašla informaci o tom, na jak dlouho jsou data v rámci NZIS ukládána.

Zjistila jsem, že na moji výzkumnou otázku: *Jsou přijímaná opatření v souladu s ochranou osobních údajů?* není možné odpovědět jednoznačně. I když jednotlivá opatření byla přijímána pro stejný účel – trasování a prokazování bezinfekčnosti, způsob zpracování osobních údajů se lišil. Lze říct, že opatření probíhala v souladu s ochranou osobních údajů, i když jsem objevila drobné nedostatky. Údaje v žádném případě nebyly předávány v anonymizované formě, tedy se na ně vztahovala ochrana osobních údajů dle GDPR a ZZOU.

Druhou výzkumnou otázku jsem si stanovila takto: *Bylo předávání osobních údajů v rámci systémů Covid pasu rizikové?* Zde bych odpověděla ano, pokud by byla zavedena jednotná evidence údajů o všech osobách, kterým byl v rámci Evropské unie proveden test, očkování či uznán doklad o prodělání nemoci. Naštěstí jsem tuto hypotézu vyvrátila. Pro ověření platnosti a pravdivosti vydávaných certifikátů byl sdílen pouze unikátní „identifikátor“ certifikátu. Právním základem Covid pasu bylo Nařízení o Covid pasu, které se otázkou ochrany osobních údajů také zabývalo. K přijetí Covid pasu do právního rámce České republiky nedošlo, neboť tento návrh nebyl projednán a schválen před skončením volebního období Poslanecké sněmovny.

V rámci problematiky ochrany osobních údajů v systému zdravotnictví v souvislosti s opatřeními proti šíření nemoci Covid-19 by bylo možné zabývat se dalšími aspekty. V letech 2020-2021 bylo přijato mnoho dalších opatření, která vyžadovala předávání údajů o zdravotním stavu. Dalo by se věnovat testování ve školních zařízeních, neboť zvláště na základních školách byl dle mého názoru k provedení testu potřebný souhlas zákonného zástupce.

Dalším zajímavým tématem je otázka zásad zpracování osobních údajů při provádění testování veřejnosti antigenním nebo PCR testem, které vykonávaly soukromé laboratoře. S problematikou prokazování bezinfekčnosti také souvisí aplikace Tečka a čTečka, které vyvinulo Ministerstvo zdravotnictví. Oproti aplikaci eRouška se na vývoji od začátku podílela veřejná správa. S přesahem do ústavního práva jsem se lze zabývat otázkou očkování proti onemocnění Covid-19. Z důvodu rozsahu diplomové práce jsem nemohla zkoumat, zda nedošlo k případům porušení ochrany osobních údajů v době pandemie onemocnění Covid-19. ÚOOÚ například udělil Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu práce a sociálních věcí pokutu za posílání roušek a respirátorů seniorům a zdravotně znevýhodněným osobám. Problematiku lze také analyzovat komparací přijímaných opatření v rámci České republiky a sousedních zemí. Cílem takového zkoumání by bylo zjištění, v jaké míře se Česká republika „inspirovala“ od sousedních zemí. Jednotlivé problematiky by vyžadovaly detailnější zkoumání, čímž by došlo k překročení rozsahu i tématu této diplomové práce.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

MATES, P. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 2. vydání. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-589-3.

MELOTÍKOVÁ, P. *Osobní údaje v kontextu GDPR*. 1. vydání. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-507-4.

UŘIČAŘ, M. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-815-3.

MÍŠEK, J. *Moderní regulatorní metody ochrany osobních údajů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2020, 279 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia. ISBN 978-80-210-9737-7 [online]. Dostupné: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/misek-regulatorni_metody.pdf

TĚŠINOVÁ, J., DOLEŽAL, T. a R. POLICAR. *Medicínské právo*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7179-318-2.

NULÍČEK, M. a kol. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Praktický komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-068-7.

ŠUSTEK, P., HOLČAPEK, T. a kol. *Zdravotnické právo*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 137–138. ISBN 978-80-7552-321-1.

Odborné články

DIENSTBIER, J., DERKA, V. a F. HORÁK: Ústavnost mimořádných opatření podle zákona o ochraně veřejného zdraví. *Právník*, 2020, 159(5), s. 417–432. ISSN 0231-6625.

ETTELDORF, Ch. EU Member State Data Protection Authorities Deal with Covid-19: An Overview. *European Data Protection Law Review*, 2020, 6(2), pp. 265–280. ISSN 2364–284X.

KŘEPELKA, F. Světová a evropská epidemická spolupráce a české (ne)zvládnání izolací a karantén. *Správní právo*. Ministerstvo vnitra ČR, 2021, LIV (6–7), str. 415–447. ISSN 0139-6005.

LEGS. Mimořádná opatření během pandemie. *Právní rozhledy*, 2021, 5, s. II.

MALÍŘ, J. Evropská zdravotní unie jako výsledek pandemie Covid-19? *Správní právo. Ministerstvo vnitra ČR*, 2021, LIV (6–7), str. 388–414. ISSN 0139-6005.

SLÁDEČEK, V. Vláda a nouzový stav. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), str. 266–281. ISSN 0139-6005.

SOVA, A. Přezkum opatření přijatých v době nouzového stavu. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), str. 298–312. ISSN 0139-6005.

SVOBODOVÁ, M. a B. PETERKA. Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie Covid-19 dostatečná? *Správní právo*, 2021, LIV (6–7), str. 343–368. ISSN 0139-6005.

WINTR, J. K ústavnosti a zákonnosti protiepidemických opatření na jaře 2020. *Správní právo*, 2020, LIII (5–6), str. 282–297. ISSN 0139-6005.

Vyjádření Úřadu pro ochranu osobních údajů a Evropského sboru pro ochranu osobních údajů

Pokyny 04/2020 k používání lokalizačních údajů a nástrojů k trasování kontaktů v souvislosti s propuknutím onemocnění Covid-19. *Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB)* [online]. 21. 4. 2020 [cit. 2. 10. 2022]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_cs

K vládnímu návrhu zákona o Covid pasech. *uouu.cz* [online]. 8. 6. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/k-vladnimu-navrhu-zakona-o-covid-pasech/d-50514>

K povinnému testování zaměstnanců – rozšířené vyjádření. *uouu.cz* [online]. 26. 3. 2021 [cit. 2. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/k-povinnemu-testovani-zamestnancu-rozsirene-vyjadreni/d-48835>

Ke zpracování osobních údajů v rámci opatření proti šíření koronaviru. *uouu.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/ke-zpracovani-osobnich-udaju-v-ramci-opatreni-proti-sireni-koronaviru/ds-6134/archiv=0&p1=2611>

Ochrana soukromí v době koronavirové a projekt Chytrá karanténa. *uouu.cz* [online]. 25. 6. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/ochrana-soukromi-v-dobe-koronavirove-a-projekt-chytra-karantena/d-43029>

Stanovisko (EDPB) ke zpracování osobních údajů v souvislosti s propuknutím nákazy Covid-19. *uouu.cz* [online]. 19. 3. 2020 [cit. 2. 8. 2022]. Dostupné z: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=40779; český překlad: <https://www.uouu.cz/stanovisko-sboru-ke-zpracovani-osobnich-udaju-v-souvislosti-s-propuknutim-nakazy-covid-19/d-40769>

Společné stanovisko Evropského sboru pro ochranu osobních údajů a evropského inspektora ochrany údajů č. 4/2021 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, testování a uzdravení za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19 (digitální zelený certifikát). *edpb.europa.eu* [online]. 31. 3. 2021 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpbedps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-042021-proposal_cs

Stanovisko pro přípravu právního aktu o zpracování osobních údajů při používání digitálního zeleného certifikátu. *uouu.cz* [online]. 9. 4. 2021 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=49213

ÚOOÚ: Předseda ÚOOÚ ke zpracování osobních údajů v rámci opatření ke Covid-19. *Právní rozhledy*, 2020, 21, s. III.

Výroční zpráva 2020. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2021. ISBN 978-80-210-9835-0. Dostupné na: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=50178

Základní příručka k ochraně údajů. *uouu.cz* [online]. [cit. 23. 6. 2022]. Dostupné na: <https://www.uouu.cz/zakladni-prirucka-k-ochrane-udaju/ds-4744/p1=4744>

Legislativa Evropské unie

Doporučení Rady (EU) 2020/1475 ze dne 13. 10. 2020 o koordinovaném přístupu k omezení volného pohybu v reakci na pandemii Covid-19.

Doporučení Rady (EU) č. 2021/119 ze dne 1. 2. 2021, kterým se mění doporučení (EU) 2020/1475 o koordinovaném přístupu k omezení volného pohybu v reakci na pandemii Covid-19.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. 3. 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále „GDPR“).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. 10. 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/953 ze dne 14. 6. 2021 o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, o testu a o zotavení v souvislosti s onemocněním Covid-19 (digitální certifikát EU Covid) za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19 („Nařízení o Covid pasu“).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/954 ze dne 14. 6. 2021 o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, o testu a o zotavení v souvislosti s onemocněním Covid-19 (digitální certifikát EU Covid) ve vztahu ke státním příslušníkům třetích zemí s oprávněným pobytem nebo bydlištěm na území členských států během pandemie Covid-19 („Nařízení o Covid pasu pro cizince“).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1034 ze dne 29. 6. 2022, kterým se mění nařízení (EU) 2021/953 o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, o testu a o zotavení v souvislosti s onemocněním Covid-19 (digitální certifikát EU Covid) za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, testování a uzdravení za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie Covid-19 (digitální zelený certifikát) ze dne 17. 3. 2021.

Listina základních práv Evropské unie, 12007P/TX

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. 7. 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací („e-Privacy směrnice“).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS („Pobytová směrnice“).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. 11. 2009, kterou se mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací, směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací a nařízení (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění 2008)

Legislativa České republiky

zákony

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění Covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů („pandemický zákon“).

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů pandemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů („ZOVZ“).

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 8. 3. 2020, č. j. MZDR 10386/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 3. 2020, č. j. MZDR 10666/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 3. 2020, č. j. MZDR 10676/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 3. 2020, č. j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. 3. 2020,
č. j. MZDR 12745/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. 3. 2020,
č. j. MZDR 12746/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 26. 3. 2020,
č. j. MZDR 13361/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 15. 4. 2020,
č. j. MZDR 16193/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 15. 4. 2020,
č. j. MZDR 16195/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 17. 4. 2020,
č. j. MZDR 16193/2020-2/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 19. 4. 2020,
č. j. MZDR 16545/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 21. 12. 2020,
č. j. MZDR 60876/2020-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 29. 12. 2021,
č. j. MZDR 14601/2021-34/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 1. 3. 2021,
č. j. MZDR 47828/2020-16/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 15. 3. 2021,
č. j. MZDR 47828/2020-22/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 22. 3. 2021,
č. j. MZDR 47828/2020-25/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 22. 3. 2021,
č. j. MZDR 47828/2020-26/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 6. 4. 2021,
č. j. MZDR 14592/2021-3/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 8. 2021,
č. j. MZDR 32797/2021-1/MIN/KAN.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 18. 11. 2021,
č. j. MZDR 47828/2020-31/MIN/KAN.

Usnesení vlády

Usnesení vlády ze dne 12. 3. 2020 č. 194, vyhlášené pod č. 69/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 15. 3. 2020, č. 215, vyhlášené pod č. 85/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 18. 3. 2020, č. 250.

Usnesení vlády ze dne 12. 3. 2020 č. 198, vyhlášené pod č. 71/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 23. 3. 2020 č. 279, vyhlášené pod č. 126/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 30. 3. 2020, č. 342.

Usnesení vlády ze dne 9. 4. 2020 č. 396, vyhlášené pod č. 156/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 30. 4. 2020 č. 485, vyhlášené pod č. 219/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 30. 9. 2020 č. 957, vyhlášené pod č. 391/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 30. 10. 2020 č. 1108, vyhlášené pod č. 439/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 20. 11. 2020 č. 1195, vyhlášené pod č. 471/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 10. 12. 2020 č. 1294, vyhlášené pod č. 521/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 23. 12. 2020 č. 1373, vyhlášené pod č. 593/2020 Sb.

Usnesení vlády ze dne 22. 1. 2021 č. 55, vyhlášené pod č. 21/2021 Sb.

Usnesení vlády ze dne 14. 2. 2021 č. 125, vyhlášené pod č. 59/2021 Sb.

Usnesení vlády ze dne 26. 2. 2021 č. 196, vyhlášené pod č. 96/2021 Sb.

Usnesení vlády ze dne 25. 11. 2021 č. 1065, vyhlášené pod č. 434/2021 Sb.

Další legislativa

Důvodová zpráva k zákonu č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění Covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů.

Kontrolní závěr z kontrolní akce 21/35 – Peněžní prostředky na informační podporu protiepidemických činností. *Nejvyšší kontrolní úřad* [online]. 31. 1. 2022 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/k21035.pdf>

Veřejná vyhláška – opatření obecné povahy: Nařízení mimořádného opatření při epidemii ze dne 16. 3. 2020, č. j. KHSOC/09068/2020/RED.

Pokyn k vedení zdravotnické dokumentace a informovaného souhlasu. *mzcr.cz* [online]. 14. 1. 2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/01/Dodatek-3-P%C5%99%C3%ADlohy-1-%E2%80%93-Pokyn-k-veden%C3%AD-zdravotnick%C3%A9-dokumentace-a-informovan%C3%A9mu-souhlasu-1.pdf>

Sněmovní tisk 1231 – Novela z. o ochraně veřejného zdraví. *psp.cz* [online]. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/historie.sqw?o=8&T=1231>

Strategie očkování proti nemoci Covid-19. *szu.cz* [online]. Aktualizovaná verze z 22. 12. 2020 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/strategie-ockovani-proti-nemoci-covid-19>

Strategie testování onemocnění Covid-19 pro sezónu respiračních onemocnění 2020/2021. *Ministerstvo zdravotnictví a Rada vlády pro zdravotní rizika*. [online]. 29. 9. 2020 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/MZ_CR/Strategie_testovani_COVID_19_def_200929.pdf

Usnesení Poslanecké sněmovny o ukončení stavu pandemické pohotovosti ze dne 4. 5. 2022, vyhlášené pod č. 113/2022 Sb.

Vyhláška č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce ze dne 17. 12. 2008.

Vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče ze dne 12. 9. 2012.

Judikatura

C-131/85 Emir Gül v Regierungspräsident Düsseldorf, ECLI:EU:C:1986:200.

C-158/96 Raymond Kohll proti Union des caisses de maladie, ECLI:EU:C:1998:171.

Nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2008, sp. zn. Pl. I ÚS 1835/07.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 7/20.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 8/20.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 11/20.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 20/20.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 14 A 41/2020.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2020, sp. zn. 10 A 35/2020.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2021, sp. zn. 11 A 126/2020.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2004, sp. zn. 2 As 6/2004.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2020, sp. zn. 4 As 258/2020.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2021, č. j. 3 AS 29/2021-47.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2021, č. j. 8 Ao 22/2021-183.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2022, sp. zn. 8 Ao 2/2022-53.

Internetové zdroje

ČTK, ada. Co je chytrá karanténa? Mohla by nahradit plošná opatření a pomoci rychle zvládnout epidemii. *iRozhlas.cz* [online]. 30. 3. 2020 [cit. 2. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/chytra-karantena-cesko-koronavirus-rousky-trasovani_2003302002_ada

Antigenní testy (Rychlý antigenní test – RAT). *Covid portál* [online]. 18. 10. 2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/testovani/antigenni-testy-rychly-antigenni-test-rat>

Audit a kód. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/audit-kod>

BLAHA, M. Informační systém infekčních nemocí (ISIN) a jeho komponenty. *issc.cz* [online]. 2021 [cit. 20. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.issc.cz/archiv/2021/download/prezentace/uzis_blaha.pdf

Chytrá karanténa. Jak funguje Chytrá karanténa. *Data proti covidu* [online]. 2020 [cit. 13. 7. 2022]. Dostupné z: <https://covid19cz.cz/covid19-cz/manifest/chytra-karantena>

Chytrá karanténa 2.0 – systém zvládání zdravotních hrozeb v oblasti ochrany veřejného zdraví (Materiál pro jednání vlády). *iRozhlas.cz*. 25. 5. 2020 [cit. 21. 10. 2022]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sites/default/files/uploader_unmanaged/chytra_karan_2_200601-093602_cib.pdf

Chytrá karanténa nahradí dosavadní plošná opatření proti koronaviru. *Vláda*. 7. 5. 2020 [cit. 21. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/chytra-karantena-nahradi-dosavadni-plosna-opatreni-proti-koronaviru-181377/>

Chráním sebe, chráním tebe! *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/>

Časté dotazy. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/caste-dotazy>

DOLEJŠÍ, M. Hygienikům na začátku pandemie chyběly počítače i pravidla komunikace, řešení bylo improvizované, uvedl NKÚ. *ČT 24* [online]. 25. 4. 2022 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/3478929-hygienikum-na-zacatku-pandemie-chybely-pocitace-i-pravidla-komunikace-reseni-bylo>

Digitální certifikát EU Covid. *Evropská komise* [online]. 2020–2022 [cit. 13. 11. 2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_cs

HANÁK, J. a I. ŠILHÁNKOVÁ. Ochrana osobních údajů ve světle epidemie koronaviru. *ePravo.cz* [online]. 8. 4. 2020 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ochrana-osobnich-udaju-ve-svetle-epidemie-koronaviru-110972.html>

FIŠER, Miloslav. Aplikace eRouška se vrátí, plánuje budoucí vláda. *Novinky.cz* [online]. 24. 11. 2021 [cit. 4. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-software-aplikace-erouska-se-vrati-planuje-budouci-vlada-40378969>

FN Olomouc otevírá novou ambulanci pro pacienty s podezřením na Covid-19. *fnol.cz* [online]. 8. 10. 2020 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.fnol.cz/aktuality/fn-olomouc-otevira-novou-ambulanci-pro-pacienty-s-podezrenim-na-covid-19>

Trasování kontaktů v kontextu nákazy onemocněním Covid-19. Prozatímní pokyny. *OSN, organizace WHO* [online]. 1. 2. 2021 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/03Trasovani-kontaktu-v-kontextu-COVID-19.pdf>

Informace k chytré karanténě. *mzcr.cz* [online]. 5. 10. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/informace-k-chytre-karantene/>

Informace o zpracování osobních údajů v rámci aplikace eRouška 2.0. *mzcr.cz* [online]. 2020 [cit. 10. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/09/Informace-o-zpracova%CC%81ni%CC%81-osobni%CC%81ch-u%CC%81daju%CC%8A_eRous%CC%8Cka-2.0.pdf

Informace o zpracování osobních údajů v rámci mobilní aplikace Tečka. *mzcr.cz* [online]. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ockodoc.mzcr.cz/napoveda/tecka/cz/podminky-pouzivani/>

Informační systém infekčních nemocí. *nzip.cz* [online]. 2020 [cit. 21. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/registrikovy-pojem/1109>

Izolace. *Covid portál* [online]. 21. 2. 2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-obecne-o-opatrenich/izolace>

JH. Hygienické stanice nestíhají trasovat. Od příštího týdne pomůže sebereportování. *ČT 24* [online]. 3. 10. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/koronavirus/3197451-hygienicke-stance-nestihaji-trasovat-od-pristiho-tydne-pomuze>

Karanténa. *Covid portál* [online]. 7. 10. 2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-covid-19/karantena>

KARLÍK, T. Nový koronavirus se šířil už před Wu-chanem. Byla velká šance, že vymře, ukazuje model. *ČT 24* [online]. 23. 3. 2021 [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3286830-novy-koronavirus-se-siril-uz-pred-wu-chanem-byla-velka-sance-ze-vymre-ukazuje-model>

Koronavirus: brána EU k zajištění interoperability aplikací pro vysledování kontaktů a varování – otázky a odpovědi. *Evropská komise* [online]. 19. 10. 2020 [cit. 15. 7. 2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_1905#gateway

Leták Covid-19 vs. chřipka. *Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně* [online]. 2020 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.khsbrno.cz/dokumenty/letak_covid_vs_chripka.pdf

Ministerstvo dokončilo novou verzi eRoušky, ke stažení bude v polovině září. *mzcr.cz* [online]. 2. 9. 2020 [cit. 8. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-dokoncilo-novou-verzi-erousky-ke-stazeni-bude-v-polovine-zari/>

Mutace koronaviru. *Covid portál* [online]. 19. 2. 2022 [cit. 6. 11. 2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-covid-19/mutace-koronaviru>

NOVOTNÁ, K. a ČTK. Aplikace eRouška startuje. Řekne hygienikům, s kým se nakažený setkal. *iDnes.cz* [online]. 11. 4. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/mobil/aplikace/erouska-chytra-karantena-koronavirus-covid19cz.A200411_122713_domaci_knn

Od 1. ledna budou očkovací certifikáty platit jen 9 měsíců, posilovací dávka prodlouží jejich platnost na neomezenou dobu. *mzcr.cz* [online]. 2. 12. 2021 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/od-1-ledna-budou-ockovaci-certifikaty-platit-jen-9-mesicu-posilovaci-davka-prodlouzi-jejich-platnost-na-neomezenou-dobu/>

Odpověď Ministerstva zdravotnictví na žádost o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. *mzcr.cz* [online]. 28. 1. 2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/03/83-A.pdf>

O'NEILL, P. H., RYAN-MOSLEY, T. & B. JOHNSON. A flood of coronavirus apps are tracking us. Now it's time to keep track of them. (Hromada aplikací nás sleduje. Nyní je potřeba je zhodnotit.) *MIT Technology Review* [online]. 7. 5. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.technologyreview.com/2020/05/07/1000961/launching-mittr-covid-tracing-tracker/>
Český překlad dostupný zde: <https://tech.hn.cz/c7-66773100-oohtm-f7c7da0265c3038>

Orientace v GDPR: Co je GDPR. *mvcr.cz* [online]. [cit. 22. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/co-je-gdpr.aspx>

Co je to pandemie? *Pandemie.cz* [online]. 2016–2022 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.pandemie.cz/co-je-to-pandemie>

Podmínky používání. Informace o zpracování osobních údajů a další podmínky používání aplikace eRouška 2.0. *eRouska.cz* [online]. 2020 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://erouska.cz/podminky-pouzivani>

Podmínky přístupu do webové aplikace. *uzis.cz* [online]. 2020 [cit. 3. 11. 2022]. Dostupné z: <https://cfa.uzis.cz/terms-of-service/>

Přehledně: Kdy antigenní test platí jen 24 hodin, kdy 3 dny a kdy týden. *seznamzpravy.cz* [online]. 1. 9. 2021 [cit. 19. 8. 2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prehledne-kdy-antigenni-test-plati-jen-24-hodin-kdy-3-dny-a-kdy-tyden-173671>

Pandemie. *nzip.cz* [online]. [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/1510>

Respirátory na hromadných akcích i kratší platnost testů. Vláda schválila nová opatření. *mzcr.cz* [online]. 20. 10. 2021 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/respiratory-na-hromadnych-akcich-i-kratsi-platnost-testu-vlada-schvalila-nova-opatreni/>

Seznam zprávy. Co je chytrá karanténa, jak funguje a jaký byl její vývoj. *seznamzpravy.cz* [online]. 2020 [cit. 17. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chytra-karantena-117621>

STÁREK, J. Covid-19. *Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze* [online]. 23. 2. 2022 [cit. 4. 11. 2022]. Dostupné z: <https://khsstc.cz/covid-19>

Systém O-T-N (očkování, test, prodělaná nemoc). *Krajská hygienická stanice Pardubického kraje* [online]. 8. 10. 2021 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.khspce.cz/system-o-t-n-ockovani-test-prodelana-nemoc/>

ŠNAJDÁREK, P. a V. DZURILLA. Chytrá karanténa: poznatky z řešení pandemie Covid-19. *iss.cz* [online]. 20. 9. 2021 [cit. 3. 7. 2022]. Dostupné z: https://www.iss.cz/archiv/2021/download/prezentace/nakit_dzurilla-snajdarek.pdf

UHLÍKOVÁ, M. Koronavirus očima odborníků z Univerzity Karlovy. *iForum.cz* [online]. 28. 2. 2020 [cit. 14. 11. 2022]. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-16678.html>

V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem. *mzcr.cz* [online]. 1. 3. 2020 [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>

VESELÝ, O. Aplikace eRouška má moji důvěru. *LinkedIn* [online]. 11. 4. 2020 [cit. 14. 7. 2022]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/aplikace-erouska-ma-moji-duveru-vevely-vevel%3%BD>

Vláda chce nastavit pravidla pro tzv. covidové pasy, souhlasila i s prodloužením ochranné lhůty po prodělání Covid-19 z 90 na 180 dnů. *mzcr.cz* [online]. 21. 5. 2021 [cit. 22. 11. 2022]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/vlada-chce-nastavit-pravidla-pro-tzv-covidove-pasy-souhlasila-i-s-prodlouzenim-ochrannel-huty-po-prodelani-covid-19-z-90-na-180-dnu/>

Vláda projednala přísnější protiepidemická opatření, od pondělí se při návštěvě služeb či sportovních akcí bude uznávat pouze O-N. *Vláda České republiky* [online]. 18. 11. 2021 [cit. 19. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-projednala-prisnejsi-protiepidemicka-opatreni--od-pondeli-se-pri-navsteve-sluzeb-ci-sportovnich-akci-bude-uznavat-pouze-o-n-192273/>

Vládní usnesení související s bojem proti epidemii – rok 2020. *Vláda České republiky* [online]. 30. 12. 2020 [cit. 20. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-koronaviru---rok-2020-186999/>

WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on Covid-19. *who.int* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 6. 8. 2022]. Dostupné: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>

WHO vyhlásila globální stav zdravotní nouze, ČR rozšiřuje opatření na všechna česká letiště a zavádí infolinku. *mzcr.cz* [online]. 30. 1. 2020 [cit. 3.10. 2022]. Dostupné: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/who-vyhlasila-globalni-stav-zdravotni-nouze-cr-rozsiruje-opatreni-na-vsechna-ceska-letiste-a-zavadi-infolinku/>

Shrnutí

Práce si klade za cíl analyzovat ochranu osobních údajů v souvislosti s opatřeními proti šíření nemoci Covid-19. V první kapitole se zabývám obecnými pojmy plynoucími z Nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) a zákonem č. 110/2019, o zpracování osobních údajů. Druhá kapitola je věnována legislativnímu rámci přijímaných opatření proti šíření nemoci Covid-19 v rámci České republiky v letech 2020-2021. Třetí kapitola se zaměřuje na konkrétní „nástroje“ proti šíření onemocnění Covid-19, které rozdělují do dvou kategorií. Tou první je trasování, kam patří eRouška a vzpomínková mapa. Do druhé patří nástroje, které sloužily k prokazování bezinfekčnosti – negativní výsledek testu, očkování a prodělání nemoci Covid-19. V podkapitole třetí kapitoly se zajímám problematikou Covid pasu. Užité metody jsou: analýza českého právního řádu v průběhu let 2020-2021, popis vydaných podzákoných předpisů v souvislosti s opatřeními, kterými bylo pracováno s osobními údaji, judikatura, v praktické části charakteristika přijatých opatření a jejich dopady na ochranu osobních údajů a rozbor uplatněných právních nástrojů pro vydání těchto opatření.

Seznam klíčových slov

Ochrana osobních údajů, GDPR, pandemie onemocnění Covid-19, mimořádná opatření, chytrá karanténa, eRouška, vzpomínková mapa, digitální certifikát EU Covid, osobní údaj, správce, doba uložení.

Abstrakt

The aim of this thesis is to analyse the protection of personal data in the context of measures against the spread of Covid-19 disease. In the first chapter I deal with the general concepts arising from the General Data Protection Regulation (GDPR) and Act No. 110/2019 on the processing of personal data. The second chapter is devoted to the legislative framework of measures taken against the spread of Covid-19 disease within the Czech Republic in 2020-2021. The third chapter focuses on specific "tools" against the spread of Covid-19 disease, which I divide into two categories. The first is tracing, which includes the eRouška and vzpomínková mapa. The second includes the tools that were used to demonstrate infection-free status - negative test results, vaccinations, and passing the Covid-19 disease. In a subsection of the third chapter, I address the issue of the Covid passport. The methods used are: an analysis of the Czech legal order during 2020-2021, a description of the issued sub-legislation in relation to the measures that dealt with personal data, case law, in the practical part a characterization of the measures adopted and their impact on the protection of personal data and an analysis of the legal instruments applied to issue these measures.

Keywords

Data protection, GDPR, Covid-19 disease pandemic, emergency measures, smart quarantine, eRouška, vzpomínková mapa, EU Digital Covid Certificate, personal data, controller, data retention period.